

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy óra 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy óra 26 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Egy soros hirdetés sor egyszer 20 fillér.
Minden következőnél 16 fillér.

Érték sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
St a u b e r J ó z s e f.

Csütörtök, október 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérezik: A költségvetés.**
- Az expozé.**
- A kínai háború.**
- Az ügyvédek mozgalmá.**
- Az aradi Szentháromság-szobor.**
- A sah Budapesten.**
- Id. Pálffy János gróf alapítványa.**
- Hogyan beszélnek a majmok?**
- Zsarolás hamis borral.**
- Arad el nem marad.**
- Tárca: Az utolsó tét.** Irta: Csernay Ödön.
- Csarnok: A fekete bárány.** Irta: Rudyard K.

A költségvetés.

Arad, október 10.

A pénzügyminiszter ma terjesztette a Ház elé az államháztartás jövő évi költségeloirányzatát, és a kedvező fogadtatás után ítélve az a hallatlan eset is megtörténhetik, hogy még ezen évben letárgyalják, s a jövő évbe indeminti nélkül mehetünk bele.

A költségvetést lapunk más helyén, a Ház üléséről közölt h iradásunk kapcsán; ismertetjük; itt az expozének a jelen állásnak pár kimagasló pontjára kívánunk csupán rámutatni, mint a melyekre a nyugat bucsuzó fénye után majdan a kelő napnak a sugarai is először fognak rá vetődni.

A költségvetés agyonpanaszlott napjaink közgazdasági nyomoraiban is körül-

belül 13 millió koronáig terjedő tágulást, fejlődést mutat, mert hozzávetőleg ennyivel magasabb az idei mérleg egyensúlyának szimvonala. De ha tekintetbe vesszük hogy a bevételek több mint 14 és fél millióval emelkedtek, azon kívül pedig egyes ágak adminisztrációjában tetemes megtakarítások érettek el, akkor nyilvánvalóvá lesz előttünk, hogy a kulturális intézményeink s általában államéletünk fejlesztésére szolgáló több kiadásunk a tavalyihoz képest nem csak 13 millióra, hanem bátran annak a kétszeresére is tehető.

Orvendetes és megnyugtató momentum gyanánt regisztrálhatjuk a pénzügyminiszternek azt a kijelentését, mely szerint a 14 és fél millió bevételi többlet az egyenes adók s a fogyasztási és ital-adók bevételeiből származik. Ha csak az elsőt említette volna a miniszter, akkor az egyenes adók többletét az adóprés élénkebb működésében való bizakodásának is lehetne tulajdonítani, de a fogyasztási adóknak a zárszámadások adatai után bizton előirányozható emelkedése már magának az adóképességnek emelkedésére mutat. és ha nem is jogosít arra, hogy gazdasági életünk fejlődését valami nagyon rózsás színben lássuk, mégis sokat elvesz a folyton terjedő s a közérzület megbénításáig fajuló pesszimizmus éléből.

Mint emberek általában, de különösen

mint magyar emberek őszintén örvendhetünk Lukács miniszter azon kijelentésének, hogy 1901-ben 200 újabb népiskola fog felállíttatni, s a közoktatásügyi tárca szükségleteire általában 2 millióval több fog fordíttatni. Az az általános élénk helyeslés, mely a miniszternek ezt a kijelentést követte — hogy egy közhelylyel éljünk — ki fog az országgyűlés terméből hatni, s visszhangja a Kárpátoktól az Adriáig fog terjedni. Ez a legbiztosabban megeredő és gyümölcsöző befektetés nemcsak nemzeti létünknek, de általában a nép ellentálló képességének és munkabírásának emelésére. Mert ha minden elcne van egy nemzetnek, ha még oly vi-gasztalanul vergődik is a válságos idők iszaja s hullámverései között: a haladásnak, az emelkedésnek egy biztos, soha el nem bicsakló eszköze mindig megmarad számára, t. i. a nép intellektuális színvonalának emelése. Bátran felállíthatjuk a tételt: „valamely nemzet életrealósága egyenes arányban áll annak értelmiségi fokával. Ez igazság méltánylása világlik ki feltűnő élénkséggel a beterjesztett költségvetésnek azon rendelkezéséből, melylyel a közoktatás szükségleteit a multhoz képest oly készségesen honorálta.

Igen figyelemre méltó volt. a mit a miniszter az egyenes adók reformjára nevezve mondott. A pénzügyi igazgatásunknak ezt a tengeri kigyóját ugyan ez al-

T Á R C Z A.

Az utolsó tét.

Irta: Csernay Ödön.

A Kelemen-familia arról volt nevezetes, hogy minden tagja szerencsés volt a kártyán. Ki is aknáta ezt a szerencsét mindegyik Kelemen. Valósággal bravurral kártyáztak. És nyertek. Nyert mindegyik sokat, úgy, hogy az ujfalusi birtok minden soványsága mellett is grófi módon élhettek. Az öreg Kelemen Kálmán legalább soha se ült másra, mint négyes fogatra. De azt a négyest meg kellett ám nézni. Szinte látom most is a pompás négy szürkét, a melyikért a főszolgabíró két kedvencz agarát oda adta.

Nagy szó ez. A főbíró agarai minden versenyből első győztesnek kerültek ki. Százszor is megmondta, hogy nincs olyan kincs, a miért odaadná a Cziczkét és Hamist. Mikor a négyesért elcserélte, akkor is úgy kellett őt kapa-ezítálni. Hanem aztán végre mégis engedett. Könnyű volt Kelemennek. Ő kiment a ménesbe, másnapra már szebb négyessel pompázott Tarjánban. Illetőleg nem Tarjánban, — Losoncra ment ment először is ezen a fogaton Kelemen. Haza hozni a fiát, ki most végezte el szerencsésen a gimnáziumot. Igaz, hogy drága szerencse volt. Egy pár száz forintba beleke-rült, no de se baj, visszahozza a kártya.

Püleken betértek egy szóra Galambos Bá-linthez, a kinek nagyon megtetszett a nyulánk, sápadt fiu.

— Tudsz-e, öcsém, kártyázni? — kérdé tőle.

— Tudok bizony, bácsikám, — felelte su-gárzó szemekkel a fiu.

— No né, — szolt közbe az öreg Kele-men, — erről én nem is tudtam. Aztán hol ta-nultál?

— Losonczon, apám.
— Pernahajder, azért csusztál oly keserve-sen a maturán keresztül. No de se baj, legalább hasznodat veszem otthon a ház körül.

Kelemen Kálmán mosolyogva tette a fia fejére a kezét s így folytatta:

— Apja fia a gyerek. Nem is engedem őt többet el magam mellől.

— De apám, én szeretnék jogász lenni.

— Majd mit mondok. Jó lesz neked otthon is, édes fiam. Ugy se tudok Ujfaluban tisztes-séges kártyakompániát összehozni. Maradsz és megtanulsz gazdálkodni. Ha én megéltam a bir-tokból — neked se kell hozzá diploma. A jo-gászok csak pocsekölják a pénzt.

Galambos Bálint sóhajta felelt:

— Biz' az igaz, példa rá az én Pista fiam.

— Egy szó mint száz — itthon maradsz. Holnapután Péter Pál napja. Akkor bemutat-lak a féi megyének, meglátom, hogy állod meg a sarat. — Remélem, Bálint, átjössz te is bucsura.

— Mindenesetre.

... Az ujfalusi Péter-Pálnapok híresek vol-tak nagyon, ott adott találkát egymásnak, a megyének valamennyi gentrije, főleg azok, kik a kártyáért s a borért éltek-haltak.

Tudták jól, hogy a házigazda egy kicsit

megkoppaszta őket, no de egymástól is le-het nyerni. Sok ember ment már teli zseb-bel Ujfaluból haza. Még több ugyan üres zsebbel.

Azon a Péter-Pál napon, mikor a Kelemen fiut bevezete ték a világba, különösen sokan jöt-tek össze. Kelemem Kálmán kivételesen nem kártyázott. Gyönyörködött a fiában. Géza — a fiu, valljuk meg az igazat — meg is állta a sarat mindenütt. Inni ép oly jól tudott, mint ferblizni.

Százszor is elmondta az apja:

— Az én vérem ez a gyerek. Akár csak magamat látnám.

Igaza is volt. Csupán egy különbség volt közte és a fia között. Az, hogy a gyerek nem örökölte a Kelemen hagyományos szeren-cséjét.

Hanem hát ez kezdetben meg se látszott. A mit a fiu elvesztett, rendesen visszanyerte az apa. Amde multak az évek. Kelemen Kál-mánt egy brutális tüdőgyutadás sirba dön-tötte, a birtok és a Kelemen név egészen Gé-zára maradt. Ő örökölte azt a 247 tuczat kár-tyát is, a mit az öreg hátrabagyzott holmija közt találtak. Ez volt a legszomorubb örök-ség. A fiu folytatta az apja szokásait. — Nagy lábón élt — ivott, kártyázott és szórta a pénzt.

Az ujfalusi Kelemen kuria csak úgy ta-nyája volt ezután is a mulatozóknak és a kár-tyásoknak, mint azelőtt. Csakhogy most már a vendégek kezdték a házigazda pénzét elhordani Ritkán hagyták ott a magukét.

Egyszer aztán a kártya beleharapott bir-

kalommal is a legendák kódében hagyta, de a közel jövőben való bemutatását határozottan megígérte. Egy része az idevágó munkának — úgy mond a miniszter — törvényjavaslatok alakjában már kész is, a másik része azonban még csak munkában van, de reméli hogy az egészre vonatkozó törvényjavaslatot betérjesztheti már a — *jövő országgyűlésnek*.

A miniszter úgy véli, hogy az majd *nyugodtabban* fogja a nagyjelentőségű reformjavaslatot tárgyalni. Ez ugyan nem bizonyos, de a jövő felől táplált kétségeink között jól esik a mi ovatos pénzügyminiszterünk optimizmusa és a jövőbe vetett bizalma, melyet abban véltünk felismerni, hogy a reformjavaslatot ő maga reméli a Ház elé terjeszthetni. Tiszta szívből kívánjuk, hogy a gondviselés ő excellenziáját az emberi kor legszélsőbb határáig éltesse.

Az expozé.

(30,540 korona 1818slég.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 10.

A képviselőház összes pénzügyi kapacitásai már kora reggel a Házban voltak és komoly képpel járták a folyosót. Ma mondta el ugyanis Lukács László pénzügyminiszter az expozét és ilyenkor mindig nagy tekintélyük van a finánczsenieknek. Ők a közbámulat tárgyai.

A honatyák általában nagy számban jelentek meg, mert illik a komoly ügyek iránt is érdeklődni, aztán ki tudja, lesz-e még alkalom egy expozét lenn a teremben hallgatni?

Miután a miniszterelnök betérjesztette a trónörökös házasságára vonatkozó törvényjavaslatot, rögtön felállott Lukács László miniszter és két és fél órás beszédben ismertette a jövő évi költségvetést. A beszédet nagy figyelemmel hallgatták és különös tetszéssel fogadták a főlősleg kimutatását és az egyenes adóreformról mondottakat. A valuta szabályozásról kijelen-

tokba is. Kelemen Géza kölcsönre szorult. Eladhatta volna a ménesét, el a guiyáját, igen ám, csaknogy akkor nem parádézhatott volna minden héten más négyes fogaton Tarjánban. Rákerül hamarosan a sor különben ezekre is. Nagyon megbámulták Kelemen Gézát, mikor egy nap kettős fogaton hajtott be a tarján kaszinóba. Sietett nagyon magát kimagyarázni:

— Nem fizeti ki magát a ménes, tuladtam minden lovamon. Csak ezt a két gebét tartottam meg magamnak.

Es leült kártyázni. Volt pénz bőven nála. A hirtokra aznap préselte ki az utolsó tízezer forintot a takarékból. A lovakért és a gulyáért is kapott szép pénzt. Illő dolog lesz a szerencse istenasszonyát egy kicsit körülzárogatni.

— Károly, egy pakli új kártyát! Ki tart velem?

Akadnak sokan. Mig a kaszinó fürge lábú inasa elhozta a kártyát, azalatt öten is letelepedtek egy asztal köré. Kelemen Géza adta a bankot.

Urasan, elég insan szokott játszani. Ma kivétel volt.

Valami kis izgatottság vett erőt rajta mindjárt kezdetben. Igaz, hogy nagy garral dobta oda a többieknek:

— Hozomra nem játszunk.

Nem is volt szükség kimondani. Telt az ő zsebéből bőven. Mint rendesen, ma is vesztett. Még pedig sokat. Százaz száz után került elő a tömött bugyellárisból.

Ketten kidőltek a játékból. Az öreg Farnady és báró Szentes lecsapta a kártyát:

tette, hogy az a maga rendes útján normális körülmények között halad.

Beszédét 12 órakor félbeszakította és 1 órakor fejezte be. Az egész jobboldal pedig zajosn megéljenezte.

Ezután az ellenzéki türelmetlenkedők daczára áttértek a napirend többi pontjaira:

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Tallián Béla, alelnök.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Széchenyi Gyula gróf, Hegedüs Sándor és Cseh Ervin miniszterek.

Az ülés megnyitása után

Elnök több indítványt terjeszt elő.

Psik Sándor előadó az igazoló bizottság nevében bejelenti, hogy az ujonnan megválasztott képviselőket igazolták.

A trónörökös házassága.

Széll Kálmán miniszterelnök *Ferencz Ferdinánd* trónörökösnek *Chotek* Zsófia Mária grófnővel történt házassága alkalmából egy ünnepélyes nyilatkozat becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot terjeszt be. Kéri azt az igazságügyi bizottsághoz utasítani.

A Ház ekként határozott.

Széll Kálmán miniszterelnök betérjeszti a múlt évi zárszámadási jelentéseket.

Az expozé.

Lukács László pénzügyminiszter: A zárszámadásokra való hivatkozással utal arra, hogy multkori expozéjakor kijelentette a következőket: A költségvetésben a realitás minden követelményeinek elég van téve, mert a kiadások úgy vannak összeállítva, hogy minden méltányos igényt kielégítenek, viszont a bevételeket oly mérsékeltén irányozták elő, hogy még rossz gazdasági viszonyok mellett is el kell érniük az előirányzott összeget. Hogy ez teljesen bevált, erre nézve a zárszámadásokból több adatot sorol elő.

Ezután pedig áttér az 1901 évi költségvetésre, a melyre nézve kijelenti, hogy körülbelül ugyanolyan keretben mozog, mint az 1900. évi költségvetés. Minden törekvése oda irányult, hogy a tetemes emelkedés meggátoltassék. Ezt sikerült is elérnie, annak daczára, hogy az állami élet folyton fejlődik és igen sok igény vár kielégítésre. (Mlénk tetszés jobbról.) Sőt aránylag kevesbedtek a kiadások azért, mert egy nagy tétel: a pénzverés ezuttal elmaradt.

— Ez örütség, a mit tesztek. Valaki ezt nagyon meg fogja bánni.

Fölzudultak ellenük. Még a kibiczek is beleszóltak:

— Ez nem illik. Ez snaszság.

Csak Kelemen Géza mondta erőltetett hidegvérrrel:

— A mint tetszik. Mi hárman, remélem, játszunk tovább.

És osztott. A kártya csattogott, a többiek elfojtott lélekzettel nézték, mi lesz ebből.

A szerencse különösen a hütlenségben állandó. Ettől a pillanattól kezdve Kelemen egy krajczárt se birt többé nyerni. Bárhogy erőszakolta. A legkétségbeesettebb kísérleteket csinálta meg — nem használt. A másik két játékos szinte restelte már a dolgot. Rakásra hordották az új kártyákat. Ez se használt. Minden arc sápadt volt, minden ember ideges, izgatott — csak Kelemen Géza pirosodott mindig jobban.

Egyszer aztán ő is halotthalványan nyult a zsebébe. Egy százast vett elő, lecsapta az asztalra és rekedten szóit:

— Az utolsó.

Kiosztották a kártyákat és Kelemen Géza vesztett.

Felkaczagott.

— Sebaj. Van még mit tenni. Pista, — fordult Farnadyhoz, — mit adsz azért a két lóért odalent.

— Ugyan ne okoskodjál. Ne erőszakold úgy a dolgot.

— Komolyan beszélek. Mit adsz érte?

— Jól van no, ha bolond vagy. Adok érte 500 forintot.

— Smuczigság. A multkor nyolczszázat

A budget főbb eredményei.

Az 1901. évi állami költségvetés a következő főbb eredményeket mutatja:

A rendes kiadások 970.496.303 koronával vannak előirányozva, vagyis az 1900 évivel szemben 12.860.523 koronával emelkednek. E többletből 2.561.126 korona a közösiügyi kiadások emelkedésére esik. Az emelkedést okozzák még az állatorvosi közszolgálat államosításáról és a közösiügyi közigazgatási tanfolyamokról szóló törvények.

A költségvetésben 4.600.000 korona olyan többlet van, a mely a közigazgatás, közbiztonság és a törvénykezés, elkerülhetetlen szükségleteinek kielégítésére, továbbá az egyes közművelődési intézetek fejlesztésére, végül a különböző országos érdekű közgazdasági célok támogatására fog fordítani.

Részletes eltérések.

Főbb eltérések a jelen előirányzatban:

Nagyobb 22.000 koronával a kabineti iroda szükséglete 2.561.126 koronával emelkedik a közösiügyi kiadás a kvóta emelése és a kiadások fokozása folytán.

Jóval nagyobb a nyugdíjak szükséglete.

Emelkedik a költségvetés a vallás- és közoktatásügyi építkezések miatt is. (Helyeslés.)

90.800 koronával apad a vasuti kamatbiztosítás szükséglete.

883.537 koronával magasabban van előirányozva a belügyi tárca szükséglete, részben a közigazgatási személyzet törzsfizetésének emelése miatt, részben a csendőrségi és fővárosi rendőri személyzet szaporítása miatt.

Egészben véve 6.055.629 K.-val apadnak a *pénzügyi tárca* rendes kiadásai, mert jóval csökkennek a fogyasztási és italadók költségei, 1.044.642 K.-val apadnak a pénzverés és fémbeváltás kiadásai és 5.856.566 K.-val csökkennek az állami vasgyárak rendes kiadásai. A pénzügyi személyzetet szaporítják. Hosszabban beszél a valutarendezésről is.

A *kereskedelmi tárca* több szükséglete 909.928 korona, a mi abból származik, hogy 242 kilométer törvényhatósági ut fog állami kezelésbe vétetni. Nagyobb összeget fordítanak az ipari szakoktatás előmozdítására és az ipar- és kereskedelemnek irányítására. Emelik a postamesterek minimális illetményét.

Összesen 2.793.832 K.-val emelkednek a *földművelésügyi tárca* rendes kiadásai. A többletet a kopár területek befásítása, az állategészségügyi kiadásai, az állatorvosi közszolgálat államosítása, a gazdasági tanintézetek szaporítása, az állattenyésztés előmozdítása, a fogyaszt-

igértél ugyanezért a két lóért. No de sebaj, legyen a tied. Pénzt ide.

Az ötszáz forint épen öt perczig tartott. Mikor az utolsó krajczár is eluszott, Kelemen Géza elnevette magát:

— No, most jön az utolsó tét.

Kivette a zsebéből revolverét és oda dobta az asztalra.

— Osszatok.

A többiek összenéztek. Hát bizony ez a leghelyesebb eljárás, mikor valaki elkártyázta mindenét, s nincs előtte más, csak a koldusbot, legjobb, ha az utolsó tétet a sorssal játsza el.

Ezt gondolta mindenki, — és a kin a sors volt, hidegen osztott tovább, csak valami szelidebb lelkű kibicznek jutott eszébe ezt mondani:

— Ugyan Géza, ne okoskodjál.

Kelemen Géza az utolsó tétet is elvesztette. A játékosok besöpötték a pénzt, egyik kivette a bankók közül a revolvert s átadta Kelemennek:

— Ezt visszadjuk. Bizonyosan valami kedves emlék fűz hozzá.

Valami nyomasztó csend következett a szavakra. Kelemen Géza felugrott helyéről, aztán zsebredugott kézzel, lehajtott fővel elkezdett fel és alá sétálni, néha-néha ezt mormogta:

— Koldussá lettem.

Majd hirtelen mozdulattal felkapta a revolvert s nézegetni kezdte. Már-már oda akartak rohanni, hogy kivegyék a kezéből, mikor megszólalt:

— Károly, hozzon ezért konyakot.

Es odadobta a fegyvert a pinczérnek... És leült újra az asztal mellé...

tó, termelő és értékesítő szövetkezetek támogatása szükségli. (Élénk helyeslés balról.)

Rakovszky István! Keresztény szövetkezetek.

Lukács László pénzügyminiszter: 1.978.294 K.-val emelkednek a vallás- és közoktatásügyi miniszterium rendes kiadásai az egyes intézetek fejlesztése és különböző iskolák felállítása következtében (általános élénk helyeslés.) Jelenté-
keny az emelkedés a népnevelés szükségleténél. (Tetszés.) 1902-ben újabb 200 népiskolát állítanak fel.

Emelkednek kisebb összeggel az igazságügyi és honvédelmi miniszteriumok költségvetései is.

Ezek után felkéri a Házat, hogy miután még több mondani valója van, függeszse fel pár perczig az ülést.

Az elnök az ülést 10 perczre felfüggeszti. **Zajos felkiáltások jobbról:** Eljen Lukács! A pénzügyminisztert számosan körülveszik és üdvözlik.

Szünet után

A bevételek.

Lukács László pénzügyminiszter: Áttér a bevételekre, amelyek 1.012.770.596 koronával, vagyis a tavalyival szemben 14.575.754 koronával magasabb összegben irányoztatnak elő. A főbb bevételi többletek az egyenes adók emelkedéséből, a fogyasztási és italadók bevételéből származik.

A mérleg.

A költségvetés mérlege mindezek után a következőleg alakul:

970.496.503 korona rendes kiadással szemben 1.018.770.396 korona rendes bevétel áll, vagyis a rendes kezelésnél 42.273.893 korona fölösleg mutatkozik.

A rendkívüli kereslést is hozzáadva: 1.056.546.417 korona összes kiadással 1,056 millió 582,297 korona bevétel áll szemben, vagyis végeredményben 35.880 korona fölösleg mutatkozik.

Mindezekből pedig az következik, hogy sikerült a pénzügyi egyensúlyt fenntartani. (Élénk helyeslés.)

A fogyasztási adókra tett megjegyzései után áttér az

egyenes adók reformjára.

Az egyenes adók reformjára vonatkozó munkálatoknak egy része törvényjavaslatok alakjában már el is készült, egy másik része pedig munkában van. E munkálatok azonban sokkal nehezebbek és sokkal több időt vesznek igénybe, semmint hitte volna. Ugy van e munkálatokkal, mint az építész, a ki régi ház helyére épít úgy, hogy azt félig fenntartja és remélve és félig újból építi és építkezés között veszi észre, hogy olyan épületrészt is le kell bontania, a melyet fenntartani kívánt. Így az egyenes adónál is olyan részlet helyébe is reform kell, a melyet azelőtt fenntartani kívánt. Mindezek dacára a javaslatokat a kellő időben be fogja terjeszteni. Oly időben, a midőn azokat az országgyűlés teljes nyugalommal és objektivitással tárgyalhatja a mi pedig most a jelen országgyűlés végnapjaiban meg nem történhetnék.

Végül még a beruházási kölcsönökről szólt. Főlemli itt a fiemei dock-medenceze javítását és a szentes-csongrádi hid építését.

Bátran néz a költségvetés bírálata elé. Tudja, hogy az szigorúan reális és ezt meg kellene említeni semmiféle komoly argumentummal sem lehet. Köszöni a szíves figyelmet kéri és a költségvetésnek a pénzügyi bizottsághoz való utasítását. (Zajos éljenzés és taps a jobb és baloldalon.)

Hegedüs Sándor miniszter több vasuti javaslatot terjeszt elő.

Elnök: Folytatjuk a napirendet.

Felkiáltások: Holnap! Ma!

Elnök: Még ma folytatjuk.

Gazdatiszt és birtokos.

Bernáth Béla előadó ismerteti a gazdatiszt és birtokos közötti viszony szabályozásáról szóló törvényjavaslatot és azt elfogadásra ajánlja. (Helyeslés.)

Rigó Ferencz a függetlenségi párt nevében kijelenti, hogy csak akkor fogadja el a javaslatot, ha a birtokosok kötelezettek magyar gazdatisztet fogadni. (Tetszés a szélbalon.)

Rossival János elfogadja a javaslatot, nemkülönben **Major Ferencz** is a néppárt nevében.

Kossuth Ferencz határozati javaslatot nyújt be, mely szerint a gazdatisztnek magyar honosoknak kell lenniök, ha pedig nem azok, úgy öt év alatt meg kell szerezniök a magyar honosságot.

Polónyi Géza a javaslatnak a bizottsághoz való visszautasítását kéri.

Darányi Ignác ezt feleslegesnek tartja. Egyébként pedig kijelenti, hogy holnap bővebben fog beszélni a törvényjavaslatról.

TÁVIRATOK.

A transzváli háború.

London, október 10. A Times-nak jelentik Vredfort-Roadból tegnapi kelettel: A gyarmati csapatok hadosztálya és *Delisle* ezredes csapatai három napon át és pedig október 5-étől 7-ig harcztak *De Wett* tábornokkal. Az angolok kiverték a burokat hadállásaikból és szétverték kommandójukat, a mely teljesen demoralizálva futásnak eredt. *De Wett*-nek öt ágyuja és körülbelül 1000 embere volt. Az ütközet a vredfort-roadi hegyek előtt folyt. Az angolok vesztesége jelentéktelen.

Az angol választások.

London, október 10. Eddig 337 kormánypárti, 113 liberális és 72 ir nacionalista jelöltet választottak meg. *Brodrick* és *Moorley* újra megválasztottak. A kormány párt 26, az ellenzék 20 mandátumot nyert.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 10.

A kínai kormány megint ravaszkodik. A pekingi diplomáciai kar tagjaival ma egy császári ediktumot közöltek, mely *Tuan* hercegnek és mindazoknak szigorú megbüntetését helyezi kilátásba, kik az idegenüldözésben részt vettek.

Hogy a ravasz kínaiaknak mi a céljuk az edictummal, az egyelőre még nem világos, de hogy a nagy szigorúság mögött rejlik valami, az bizonyos.

Az európaiak előnyomulása.

London, október 10.

A Times-nak jelentik Sanghaiból 8-iki kelettel, hogy odaérkezett jelentés szerint a szövetséges csapatok Paotigfuba értek, a nélkül, hogy ellentállásra bukkantak volna.

London, október 19.

A Standard, a Daily News és a Times e hó 8-áról a következő táviratot kapta Sanghaiból. A kínaiak kijelentik, hogy *Juansikaj* és a *Jangevidék* alkirálya közösen memorandumot intéztek az özvegy császárnéhoz, a melyben kijelentik, hogy nem vállalhatnak felelősséget a háború alatt való rendes élelmiszerek szállításért, ha az udvart Szingafuba helyezik át. Azt hiszik, hogy a császár nagyon szeretett volna visszatérni Pekingbe, de az özvegy császárné addig habozott, míg *Pecsi* helyettes alkirálytól azt a jelentést nem kapta, hogy a szövetséges hadak Tajuenfu és Paotigfu megtámadását tervezik. Erre azután az özvegy császárné azonnal Szingafuba ment.

London, október 10.

A Daily News-nak jelentik Sanghaiból tegnapi kelettel: *Satow* angol követ, a kit *Macdonald* helyébe neveztek ki, Pekingbe utazott.

London, október 10.

A Morningpost-nak jelentik Sanghaiból 8-iki kelettel: *Li-Hung-Csang* azt tanácsolta a császárnak, hogy térjen vissza Pekingbe, mert a szövetségeseknek módjukban van, hogy megakadályozzák az élelmiszerek szállítását Senszibe. A Standard-nak táviratozzák Sanghaiból 3-iki kelettel, hogy oda aznap este *Li-Hung-Csang* egyik titkárától távirat érkezett, mely szerint egy európai csapattest Csaotingfuba érkezett. *Vei-Hai-Veiben* tűz támadt, a mely félig elhamvasztotta az új angol barakkokat. **Tiencinből** jelentik a Standard-nak 7-iki kelettel: A kínaiak a Hvanglu-szorosnál gyülekeznek, a melyen át Senszibe visz az út. A kínaiak sok gabonát, ezüstöt és fegyvert hordanak össze. Ugy látszik az a szándékuk, hogy ha a szövetségesek üldözni akarják a császári udvart, szembeszállnak velök.

Amerika passzivitása.

Washington, október 10.

Chaffee tábornok azt jelenti, hogy a követéségek védőőrsége kivételével az összes amerikaiak két héten belül elhagyják Kínát. Az amerikaiak nem vesznek részt a további hadműveletekben, kivéve, ha megtámadják őket.

A kínai hercegek megbüntetésé.

London, október 10.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből 4-iki kelettel: A diplomáciai kar tagjaival másolatban közölték azt az ediktumot, a mely *Kangji*, *Toaitien* és *Toajing* hercegeket címöktől és méltóságuktól megfosztja. *Tuan* herceget megfosztották minden hivatalától és nyugdíjától s azonkívül átadják a császári ház miniszteriumának megbüntetés végett. *Kangji*-t és *Csausucsiu*-t a cenzori hivatalnak fogják kiszolgáltatni. A császár konstatáltatni akarja, hogy nem habozott szigorúan elbánni saját családjának tagjaival, a kiket az államügyek rossz vezetésével vádol. *Gaselee* tábornok, a ki visszatért Pekingbe, azt mondja, hogy az angolok a télen át itt fogják tartani most itt lévő csapataikat. A német kelet-ázsiai gyalogezrednek egy zászlóalja két ágyúval ideérkezett. Paotigfuban állítólag 12.000 főnyi rendes kínai csapatok vannak és ugyanakkora sereg van Paotigfu és Peking között.

London, október 10.

A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből 6-iki kelettel: *Csing* herceg *Kvangszu* császártól e hó 1-én kelt rendeletet kapott válaszul arra az emlékiratra, amelyben a császárnak a követéségek nevében azt tanácsolta, hogy térjen vissza Pekingbe. A császár azt mondja a leiratban, hogy visszatér Pekingbe, mihelyt a tárgyalások kedvező fordulatot vesznek. Azt mondja továbbá, hogy szüksége van a kínai hatalmasokra, hogy megbüntesse azt a sok törvénytelen cselekedetet, amelyeket a kínaiak Pekingben elkövettek. A tartományokban sok kínai engedelmeskedik a fegyverre szólító parancsnak, amelyet a júniusban közzétett rendeletben kiadtak. A kínaiak jelentése szerint Kína délnyugati részében 50.000 ember gyülekezik.

Megezáftolt vészir.

London, október 10.

A Reuter-ügynökség jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Ma hajnal előtt alarmirozták az önkénteseket. *Creagh* tábornok kijelentette, hogy ez nem valami veszély miatt történt, hanem csak azért, hogy próbára tegyék a legénység készenlétét.

Az a híresztelés, hogy a boxerek átjöttek a nagycsatornán, nem nyer megerősítést.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Csütörtök: Vasember, színmű. (Páratlan bérlet.)
Péntek: Kis szökevény, operette. (Páros bérlet.)
Szombat: Görög rabszolga, operette. (Páratlan bérlet.)

* **A görög rabszolga.** A nyári színházi repertoar egyik legnagyobb sikert elért operettje került ma színpadra ép oly jó előadásba, mint ezelőtt, ugyanazon szereposztással. Ma is *Felhő Rózi* volt az érdeklődés központja, aki *Iris* szerepét sok temperamentummal és bájjal játszotta és kecses tánczával zajos tapsokat aratott. *Aspasia Rédey* Szidi volt, ki szép hangját különösen a második felvonásban megvagyogtatta. *Körösi Gizella* szerelmi dalával, *Érczkövi* a rabszolga dalával tudtak nagy hatást elérni. *Fenyéri* a praefectus, *Nyilassy Heliadorus* és *Tolnayné Melanopis* szerepében az egészséges humort pazarul érvényesítették. A karok és a zenekar a régi jók voltak.

* **Csiky Gergely emlékezete.** Színházunk, eltérőleg az eddigi szokástól, nem választotta nagy irónknak sem születése, sem halálának napját arra, hogy kegyeletesen megemlékezék róla, hanem a „*Jóslat*” című első drámájának színházátalának évfordulóját tűzte ki kegyeletos ünnep gyanánt. Persze ugy lett volna ennek értelme, ha ezen napra *Jóslat* került volna színre. De ne keressük az értelmet akkor, amidőn színműirodalmunk egyik kitűnőségéről kegyeletos megemlékezünk. A *Vasember* kerül tehát ma előadásra, Csikynak azon darabja, melylyel 1886-ban a Teleky-díjat nyerte. A szereposztásból itélve jó előadásra van kilátásunk.

* **Ruzsinszky Ilona Kassán.** A kassai lapok az elragadtatás hangján emlékeznek meg Ruzsinszky Ilonáról, aki a *Trubadour* operában zajos sikert aratott. Leonorája előttünk is ismeretes és a tél folyamán nagyon gyakran fogjuk érezni hiányát.

* **A temesvári színtársulat** már az évad elején érdekes ujdonságokkal szórakoztatja a közönséget. Ma mutatták be ott Emil Bergerat „*Több, mint királynő*” című történeti színművét Makó Lajos igazgató fordításában; pénteken pedig „*A felfordul világ*” című rendkívül mulatságos operette premiérje lesz. A társulat primadonnái *Sugár Aranka* és *Pajor Emilia*, kik annak idején nálunk is szép sikerrel játszottak. Érdekes, hogy mit mond az egyik bíráló *Sugár Aranka Szaffijáról* a *Czigánybáróban*:

Fényes sikere volt *Sugár Arankának*, az új primadonnának is. A szem és a fül egykép gyönyörűséget talál *Szaffijában*; játékának drámaisága és énekének bánatos bubája emlékezetos varázssal ruházták fel a *Czigányleányt*. Mélabus melódiába forró és fájdalmas, olvadó és fokozódó hévvel öntötte hangját, mely szinte szokaitlanul nagy terjedelmű és annyira erőteljes, hogy diadalmas bájjával úgy átrezgi, megszépíti és megszinesíti az együtteseket és a kórust, mint a harang szavát az érczöntvény ezüstje. A közönség minden egyes dala után zugó tapsokkal adott kifejezést elismerésnek.

* **A Csepürágók Kassán.** A kassai színházban most pénteken kerül bemutatásra a *Csepürágók* szép zenéjű operette, melyet *Andorffy* rendez.

* **Csiky-estély Pécsen.** A pécsi nemzeti színház péntekre tűzte ki Csiky emlékezetére az ünnepi előadást, mely alkalommal ünnepi prológot szavalnak és utána a *Stomfai család*ot adják. Pécs különben Eldorádója lehet a színi-direktoroknak. Az ottani lapok azt írják, hogy „az ősze tévedt langyos nyári esték dacára a színházban nagyszámu, szép közönség nézi végig naponta az előadásokat.” Vajon hol rejlik ennek az örvendetes körülménynek a titka?

* **Jánostűzek.** *Sudermann* új drámája, amelyet óriási reklám előzött meg és amely a napokban a berlini Lessing színházban megvagyogott, *Drezdában* és *Amsterdamban* is előadásra került, mindkét színházban nagy hatást keltve. A drezdai előadás a szerző is jelen volt. Az utolsó felvonások gyöngéi és hiányosságai dacára tetszéssel fogadták a darabot. *Amsterdamban* hasonlóan nagy hatást keltett a dráma. Az első felvonás után négyszer, a második után ötször, a harmadik után kilenczer és a negyedik felvonás után hétszer hívták a lámpák elé a szereplőket.

* **A szegedi színház ujdonsága** *Henschel fuvaros*, mely kitűnő szereposztásban most szombaton kerül először színre. Az opera szintén tartitja a műsort; a *Bajazzokat* ma adják ott. Nálunk még mindig várat magára az opera — de azt mondja a közmondás: a jónak érnie kell — hát csak aztán érjen is.

Az aradi Szentháromság-szobor.

— Róna József alkotása. —

Arad, október 10.

A fővárosi sajtó élénken foglalkozott ma *Róna József* szobrász legújabb művével az aradi Szent-Háromság szoborral. *Tóth Réla* a *Pesti Hirlapban* magát Arad városát dicséri meg ez alkalomból, míg a *B. H.* a szoborművet ismerteti részletes leírásban. Ez utóbbi cikke így hangzik:

Az aradiak, városuk rendezése és szépitése alkalmával, kénytelenek voltak lefordítani egy utbaeső Szent-Háromság szobrot, hogy az impozáns aradi *Andrássy-utat* létesíthessék. A szobrot a huszas években, a nagy pestis-járvány után allították az aradiak: ócska volt már, nem is a legszebb, de kegyelettel viseltettek iránta s elhatározták, hogy bejejezven a város rendezését, valami új és szebb Szent-Háromság szobrot állítanak a lefordított szobor helyett az *Andrássy-ut* végére. Gyűjtést indítottak, össze is szedtek így tizezer forintot, a tizet megtoldotta még tizenhéttel a város, — és a huszonhét ezer forintot megrendelték egyik legjelesebb képfaragónknál, a *Kossuth*, a *Klapka*, a *Szavojai Jenő* szobrok alkotójánál, *Róna Józsefnél*, a *Szent-Háromság*ot.

Róna elkészült a mintázással s az aradi bizottság tegnap tekintette meg a művész műtermében a szobrot. A bizottság teljes megelégedésének adott kifejezést, amint hogy bizonyosra is vehették, hogy Róna minden tekintetben művészi, eredeti s nobiles módon felel meg a vállalt megbizatásnak.

Egy Szent-Háromság szobor, manapság, ugyancsak kényes földadat, szinte veszedelmes éppen olyan egészen modern, ötletes művész kezében, mint a milyen Róna. Éppen az, a mitől annyira óvakodnia kell, hogy tudniillik banalitásba ne essék, az viheti a banalitásba. Végre is, inkább századokon át szentesített szimbolum az, a mit kérnek tőle. Fantáziája a megkomponálásnál csak megszabott és ugyancsak szűkre szabott korlátok között mozoghat, a formák megválasztásában, de sőt a csoportosításban is alig jut valamelyes szabadsága; könnyen megeshetik, hogy a hagyományos formákhoz szükségképp ragaszkodó vallási érzés ütközik majd meg éppen azon, a mi a művészi ihlet legszerencsésebb fogantatása művészi szempontból. De meg azt a művészi ihletet mi szítja lángra manapság, a mikor abban is bajosan hiszünk, a mit magunk okoskodunk ki, — ez pedig a *Szent-Háromság* fogalma, éppen ez tartozik azok közé a fogalmak közé, melyek minden modern okoskodást kizárólag, merőben a hit révén léteznek. Biz' ennél középkori véső alá illőbb tárgy kevés akad, a keresztire feszített Megváltó, a maga klasszicitásában, számtalanszor könnyebb téma.

Mi tenni valója marad tehát a modern szobrásznak? Hogy tudásával, lelkiismeretességével, talán készütségéből a klasszikus rész segítségével hívásával, a részletekben kínálkozó apróságok bravuros megoldásával alkosson ezerehez egy kifogástalan ezeregyediket... Róna nem ezt tette. Láttuk a művész műtermében a szobrot eredeti nagyságban s mellette az egésznek kisebbített tervezetét. Az egész monumentum tizennégy méter magas lesz. Lépcsős alapon áll egy karcsu obelisz; az obelisz csucsán a szétterjesztett szárnyu galamb jelképezi a Szentlelket, — lent pedig az obelisz aljában, a legfelső lépcsőfokon az Atya és a megváltó *Fiu* alakja, a mindenséget jelző gömbön, melynek alsó felét murillós felhők között kis angyalok veszik körül. Az ötméteres csoportozat körvonalaiban, szép rajzosan kapjuk azt, amit a hagyományos szimbolum orthodoxyja elengedhetetlenül a művészre ró; ráismer az egyszerű, legnaivabb lelkű hívő is: ez az, ez a Szentháromság képe!

Már ez az egész megoldás érdemes művészre vall; csöppet sem érezzük, hogy szabad-

sága guzsban volt; az az eltérés a hagyománytól, hogy a galambot kivette a csoportozatból s föléje, a magasba helyezte, ötletnek is éppen olyan poétikus, mint a mily vallásosan, illik a jelképezett fogalom lényegéhez. Maga a két alak pedig éppen egyszerűsége révén magasztos, a művészileg pompásan mintázott két test beállítását áhítatkeltő és szép. Méltóságos, nem túlzott, inkább szikár, szakállas alak az Atya, — ül s áldólag nyújtja előre jobbát. Mellette áll, feléje fordulva, jobb oldalt, a szenvedéseiben megdicsőült *Fiu*, magasra emelve megváltásunk jelvényét, a keresztet. Természetesen, nincsenek azonban a szó nemes értelmében vett páthosz hijján. A modern gondolkozó kétségei eltűntek a művész szépérzéke mögött s hitet keltő komoly méltóság ejti kétségcsitító gondolkozóba még a profán szemlélőt is. Lelke van Róna alkotásának. Ezer között is feledhetetlenül emlékezetünkbe vésődik ugyanis mint szimbolum, de kivált mint egy kész és erős művészi egyéniség nagyon szerencsés alkotása.

Az alapzat és az obelisz (mily sikerült háttér az az obelisz, egyenes vonalaival a csoportozathoz!) pátyi más-köböl lesz, a csoportozat patinázott bronzból s így színhatásában is szép az egész. Jövő év májusában leleplezhetik az emléket, melyhez gratulálunk Aradnak.

Az ügyvédek mozgalma.

— A nyugdíjintézmény életbeléptetése. —

Arad, október 10.

Az ügyvédi kar évek hosszú sora óta komolyan foglalkozik a nyugdíjintézet kérdésével és dacára annak, hogy ez a kérdés fontos és égető, mind e mai napig nem tudott a kezdeményezés stadiumán túlhaladni. Nehány kiváló jogász, köztük különösen az oly korán elhunyt *Dr. Robicsék József* budapesti ügyvéd teljes kész javaslattal lépett a sorompóba; az egyes ügyvédi kamarák elvben üdvösnek találták ugyan, de a javaslat gyakorlati alkalmaztatásáért nem igen tudtak lelkesedni.

A kérdés azonban ma már a legkomolyabban kíván gondoskodni a maga sorsáról. A budapesti ügyvédi kamara kebeléből indult ki a mozgalom és az ország legtöbb kamarája képviseltette magát az értekezleten. Sajnosan kell konstatálnunk, hogy az aradi ügyvédi kamara abszultálta magát és megelégedett azzal, hogy otthon e kérdést egy közgyűlésének napirendjére tűzte. Pedig éppen az aradi ügyvédi kamara tagjai közül sokan vannak, akik e kérdés megvilágítására és gyakorlati alkalmazására nézve becses tanácsosai és indítványnyal közrehatottak volna.

A nyugdíjintézet életbeléptetése tárgyában összehívott országos értekezlet — távirati értesülésünk szerint — a mai napon kezdte meg működését Budapesten. Az ülést *Györy Elek* országgyűlési képviselő, a budapesti ügyvédi kamarának elnöke, emelkedett beszéddel nyitotta meg, örömeinek adva kifejezést, hogy az ország minden vidékéről oly szépszámban egybegyűlt kamarai tagok lelkes érdeklődést tanúsítanak az ügy iránt.

Az előadó székét ezután *Nagy Dezső dr.*, a budapesti ügyvédi kamara nagy képzettségű titkára foglalta el, aki érdekfeszítően ismertette a nyugdíjintézet tervezetét és a tárgyalás alá kerülendő javaslatot.

A kamarai tagok nagy száma vett részt az erre megindult vitában, melynek egyik sarkalatos eredménye az volt, hogy a nyugdíjintézetbe való lépés minden ügyvédre nézve kötelezőnek mondatott ki. Ezen fordult meg a nagy kérdés, mert egynéhány kamara kebeléből oly tartalmu javaslat is került ki, mely a kényszerbelépést mellőzni kívánta; a belépési kényszer nélkül pedig az intézmény meg nem valószínűsíthető.

A mai értekezlet tehát megadta a módot

arra, hogy egészséges és reális alapon épüljön fel a nyugdíj-intézmény.

Fontos továbbá az értekezlet másik határozata is, hogy *törvényhozási uton* rendeztessék a kérdés. Most már az ügyvédi kamarától függ, hogy a kormány ez ügyben mielőbb megindítsa az akciót. Az értekezlet a javaslat részletes tárgyalását a holnapra üléseire tűzte ki.

Zsarolás hamis borral.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, október 10.

Abban az időben, midőn országszerte megindult a hajsza a borhamisító borkereskedők ellen, akadtak egyesek, akik ezt az alkalmat a borkereskedőkkel szemben zsarolásra akarták felhasználni.

Stern Hermann lábatlani (Esztergom megye) korcsmáros, szövetkezve *Balassa* Antal jegyzővel, rutul rajt vesztettek ezen a tisztességtelen manőveren. *Stern* ugyanis 22 hektoliter bort rendelt *Boschán* Arthur budapesti borkereskedőtől, aki ezen megrendelést a múlt év június 25-én el is küldötte. Tetétlenre *Stern*nek. Alig hogy megérkezett a bor Tetétlenre, *Stern* *Balassa* Antal jegyző közreműködésével nyomban hatósági zár alá vette a hordokat, s *Stern* táviratilag értesítette *Boschán*t, hogy jöjjön, mert baj van, de a dolgon még lehet segíteni.

Boschán erre leküldötte *Komlós* Gerzson nevű alkalmazottját Tetétlenre, hogy nézzen utána a dolognak. *Stern* *Komlóssal* mindjárt közölte, hogy a bajt 5000 frttal el lehet simítani. Ebből az összegből *Stern* mindjárt 1000 frtot ígért is jutalék gyanánt *Komlósnak*.

Midőn ezt megtudta *Boschán*, látszólag beleegyezett a dolog illetően képen való elintézésébe s felhívatta *Stern*t. Midőn ez a fővárosban megjelölt találkozó helyre ment, a *Boschán* által megadott feljelentésre a kiküldött detektívek elfogták.

A budapesti büntetőtörvényszék *Stern* és *Balassa* jegyzőt zsarolás büntetnének kísérlete miatt helyezte vád alá. A bűnügyüket ma tárgyalta a Bakonyi bíró elnöklése alatt ítélkező tanács. A tárgyaláson, amelyen a vádat dr. Böhm alügyész képviselte, vádlottak közül *Stern* *Visontai* Soma védte — mind a két vádlott erősen szépitgette a tettét. *Stern* mindent magára vállalt egy ízben már a vizsgálóbíró előtti kihallgatásakor, de most beismerte, hogy a jegyzővel együtt csinálta az egész manővert. *Balassa* jegyző persze tagadott mindent. Ő semmit sem tudott a dologról s csakis *Stern* kérésére járt közbe a zár alá vételnél.

A bizonyítási eljárás befejezte után a törvényszék *Stern* *Hermann*t zsarolás kísérletének vétségeért *egy havi fogházra ítélte*. *Balassa* *Antal*t pedig felmentette. *Stern* felebezett felmentésért, az ügyész pedig mindkettő terhére a felmentés ellen illetve a súlyosítás vége, t.

SPORT.

+ **Turista kirándulás.** Az *Arad-Hegyvidéki Turista-Egyesület* f. hó 14-én azaz vasárnap kirándulást rendez M.-Radnára, Solymos-várhoz, a Cioka Cosimra és a milovai völgybe, melyre ugy az egyesület tagjai, valamint az általuk bevezetett vendégek csatlakozásra felhívhatnak. Indulás f. hó 14-én vasárnap reggel 6.25 pkor a pályaudvartól; visszaérkezés Aradra ugyanazon napon este 9 órakor. Távolság vasuton oda és vissza 68 km; gyalog összesen 28 km. Étkezés batyuból. Vezetők: *Lamzer* János és *Schimdt* János dr. Az A. H. T. E. elnöksége.

+ **Az Arad-Hegyvidéki Turista-Egyesület** választmányára f. é. október 11-én, azaz csütörtökön este 6 órakor a Millenium sörcearnok külön helyiségében ülést tart, melyre a tagok ez uton is tisztelettel meghívhatnak és minél teljesebb

számban való megjelenésre kéretnek. Tárgysorozat: 1. Főtitkár havi jelentése. 2. Pénztáros havi jelentése. 3. Új tagok felvétele. 4. Indítvány a téli társas összejövetel tárgyában. 5. Egyéb indítványok. Az A. H. T. E. elnöksége.

Id. Pálffy János gróf alapítványa.

(Hétezer hold föld a magyar ifjuságnak.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 10.

A mai zilált közviszonyok disharmoniajából egy édes zengzésű akkord hangzik ki, melynek hangja végig rezeg az egész országban, hirdelve azt, hogy még él és dobog egy-két nemes, melegen érző magyar kebel. A pártoskodások, az egymás ellen való agyarkodások, a nemzetiségi és felekezeti gyűlölködések chaoszában felemelőleg hat ez a hang, mely a *Pálffy*ak, ez ősi magyar család egy nagylelkű utódának lelkéből fakad.

Idősb *Pálffy* János gróf, Pozsonymegye volt főispánja, a jótékonyágáról ismeretes magyar főúr, egy nagy pecsétes levelet küldött ma *Szell* Kálmán miniszterelnökhöz, mely örök időkre nevezetessé és emlékezetessé teszi a nemes gróf nevét. Ez a lével a legszebb emlék melyet a gróf önmagának állított, aerae perennius!

A nagyszabású intézkedést magában foglaló pecsétes levélről a következő távirati tudósítást kaptuk:

Idősb *Pálffy* János gróf, *Szell* Kálmánhoz intézett levelében kijelenti, hogy *pozsonymegyei óriási birtokát közczélra adományozza*. A birtok Alsó Tivó, Ottovölgy, Cseppe, Pille és Dubova községek határában fekszik és áll 5758 katasztrális hold erdőből, 734 hold katasztrális hold szántóföldből és a vöröskői kastélynak a hagyományozótól részéből. A birtokot a nemes hagyományozó 2 millió 243.600 korona értékűnek mondja, de valóságos értéke meghaladja a 3 millió koronát.

A gróf ezen birtoka képezné az alapítvány tárgyát és ennek kamatát arra kívánja fordítani, *hogy az tekintet nélkül a vallásra, magyarul érző családok oly fiainak jusson, kik a középiskolákat kitünően elvégezve, felsőbb iskolába lépnek, fejenként 700—1000 korona erejéig.*

A gróf kikötötte magának, hogy az alapítványt a magyar kormány kezelje, fentartva magának, hogy élete fogytáig ő élvezi vagyonának javait és az alapítvány halála után azonnal a közczélokra lesz fordítandó.

A nagylelkű alapítvány-levél pontos és részletes utasításokat foglal magában a hagyatéki vagyon kezelésére nézve. Egyebek között intézkedik arról, hogy az erdő szakszerű és okszerű kezeléséről a földművelési miniszterium erdészeti szakosztálya előre elkészített terv szerint gondoskodjék. A kastélyra nézve pedig rendel, hogy az szünidei telep legyen, melyben tanárok és általok kijelölendő jobb tanulók üdüljenek.

A miniszterelnök ez alapítványi levelet a közoktatásügyi, a földművelési és igazságügyi miniszterrel együtt fogja tárgyalás alá venni és ezen szakminiszterekkel egyetemben fogja az alapítványlevelet megszerkeszteni és azt a nagylelkű hagyományozónak jóváhagyás végett megküldeni.

A nemes gróf 1829-ben született és a

közpályán sok jót és üdvöset teremtett. Családja nincs, csak egyetlen nővérei Gabriella él, ki gróf *Andrássy* Manó özvegye.

Az alapítvány örök időkre hirdetni fogja a hagyományozó nemes szívet és nemcsak azok, kik jótékonyágában részesülni fognak, hanem az egész ország áldva fogja mindenha említeni a nemes gróf nevét.

A sah Budapesten.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 10.

A sah még ma is vendége volt a magyar fővárosnak, melyben a persák fejedelme ezuttal nem mint uralkodó, hanem mint magán személy tartózkodik s így mostani időzése alatt számos intimitást és édekességet van alkalma a budapesti közönségnek ellesni.

A Hungária-szálló vidéke ma is állandó tanója a kíváncsiaknak. Odabenn az előcsarnokban pedig valóságos vásár folyik. A sah és kísérete tömegtelen árut vásárolt. Egy magyar hangszergyáros 10000 korona áru megrendelést kapott.

A sah reggel fél 9 órakor kelt fel és reggelijének elköltése után, délelőtt 10 órakor a fegyvergyárba hajtattott kíséretével és *Splényi* Odön báró rendőrtanácsossal. Az egész utvonalon, a Váci-utcán, Egyetem-utcán, Ullői-uton, Ferencz-köruton és Külső-Soroksári-utcán tengernyi nép üdvözölte a persák hatalmas uralkodóját.

De elmult, amikor a sah visszaérkezett a szállóba. A második reggeli elköltése után a sah lepihent. Délután *Török* István jeles czimbalomművészt fogadta, aki magyar nótákkal mulattatta.

Délután 4 órakor a Hungária-szálló nagytermében a *Népszínház* énekkara *hangversenyt rendezett* a sah tiszteletére, majd pedig *Berkes* Marcsi cigányfiu czimbalmozott. A sah a Népszínház karmesterének az énekesek közötti kiosztásra 400 koronát adott át, a czimbalmost pedig a nap- és oroszánrend ezüst keresztjével jutalmazta meg.

Ezután kikocsizott a *városligetbe*. Az *Andrássy*-uton végighaladva, a szökőkutnál megállott hintójával s megnézte a szökőkutat. Belépett a kutat körülvevő virággyba s egy rózsatőről virágot szakított. Az ott dolgozó kertész legénynek 20 koronát adatott a nagyvezérrel.

Egyszerre óriási riadalom támadt a sah körül. A téren játszódozó gyermekek észrevették a magas vendég jelenlétét és seregestül rohantak feléje a bonnokkal, dajkákkal együtt. A sah mosolyogva állott az ujjongó gyermektábor közepén s egyik-másikat meg is csipkedte. Ezután lassan a *Stefánia*-uton álló kocsijához ment, majd beleülve az *Andrássy*-ut felé hajtattott. A gyermekek nem tágitottak és éljenezve követték egészen az *Andrássy*-utig a kocsit.

Innen a viztoronyhoz ment a sah, hol *cigarettára akart gyujtani, de sem nála, sem kísérete egyetlen tagjánál nem volt cigaretta*. Végre a mindenütt vele haladó detektívek állottak szolgálatára: *egyikük cigarettával kínálta meg, egy másik pedig gyufát adott hozzá*.

Este a Hungária-szállóba tért vissza, hol megebédelt. Később az *Operába* ment. Itt végig nézte az előadást. Mikor visszatért a szállóba egy munkás énekkar *lampionos szere-náddal* lepte meg.

A fejedelem az eddigi megállapodás szerint holnap délelőtt hagyja el a fővárost.

HIREK.

Arad el nem marad.

— Tóth Béla levele. —

A P. H. mai számában Tóth Béla Aradról ir esti levelet, melyben a következőképp dicseri meg a vértanuk városát.

Arad városa szentháromság-szobrot készítettett Róna Józseffel. A mű tizennégy méter magas kő obeliszk; talpa fölött lebeg, négy kis kherubbal népes felhőkön, az Atyaisten és a Krisztus alakja. A Teremtő keze az alkotó parancsolás mozdulatával emelkedik föl; lábánál a Föld. A Megváltó a feltámadott, dicsőséges keresztjével. Ezt a csoportot bronzból öntik. Messze, fönt az obeliszk csucsán van a szent lelket képező galamb. A szentháromság hagyományos képének e széttagolása szokatlan, de nem példátlan; és theologiai kifogás sem érheti. Az Atya és Fiu csoportja azt a hatást teszi reám, mintha valami régi, renaissancebeli ember áhitatos műve volna. Meg nem állhattam, hogy legalább ennyit ne mondjak róla; pedig én ma nem Róna Józsefet akarom dicsérni, hanem csakis nemes Arad városát.

Napjainkban még szinte hihetetlen jelenség az nálunk, hogy egy város, mely valóságos szoborművel óhajtja díszíteni valamelyik terét, ne *more patrio* kőfaragóhoz, hanem művészhez folyamodjék. A milliós főpapok országa ebben a dologban most is körülbelül ott van, ahol a nagy pestisek idejében volt: fő a buzgóság, meg a sok olcsó kő. Hogy művészet nincsen benne: Isten megbocsátja, ember nem veszi észre. Mert az embereknek csak igen csekély töredéke sejt: mi a kőfaragó művészet.

De nem ám Aradon. Ott a vértanuk emléke, az egyik legszebb szoborművünk, immár jó tiz esztendeje, hogy oktatja az embereket a művészet mivoltára; vagy hogy helyesebben mondjam: sugallja beléjük a művészet érzését. E hatás éri a város minden lakóját, a nagytekintetű szenátustól a gyermekig. S ha az aradi gyermeket fölhozzák Budapestre, az a gyermek azt mondja: „Itt nincsen a mienkhez fogható szobor.” Es igaza van, olyan igaza, mintna aesthetikai tudomány alapján szólana. Vagy mit mondok: hát nem beszél ő is aesthetikai tanulmány alapján? Mi egy jó szobor folytonos látása, lélekbe-vésődése, ha nem aesthetikai tanulmány?

Arad városát a vértanuk emléke ihlette s egyuttal kötelezte ebben a dologban. Vagy kerülhet még valaha az ő falai közé kontáralkotta szobor? Soha! Midőn arról volt szó, hogy hagyományos vallásos emlékművel díszítsék a várost, az aradiak egy perczig sem gondolkodtak azon: közönséges *corgeries lapidum* vagy művészi alkotás legyen-e a szobor. Hát mi is lehetne más egy aradi új monumentum, mint legkiválóbb előkelőségű mű? Mester munkája és nemes agyagból való. Es összegyűjtötték, összerakták az 54,000 koronát. Hogy aztán nem kérdezték meg a szentháromság-szobor alkotóját: micsoda vallásba született, azt szinte izléstelenség említenem. Vagy törődik ilyesmivel a műveltségnek olyan fokán álló, olyan művészi érzésű város, amilyen Arad? Nemes szívének, szabad lelkének bizalmáért gyönyörű alkotást kapott, Magyarország legszebb szentháromság szobrát.

Ejnye, hogy még sem bírtam megállani! Pedig, mint mondtam, föltettem magamban, hogy ma nem dicsérem az én istvánmezei jó szomszédomat, Róna József mestert. Hiába, kiszaladt a tollamból; pedig csak azt akartam

irni, lelkemnek ünneplő örömeivel: *Arad el nem marad*, semmi egyebet.

— **A főrendiház második alelnöke.** A főrendiházban, tudvalevőleg, a második alelnöki állás protestáns fő számára van fenntartva. A király, mint Budapestről jelentik, *Kemény Kálmán* bárót fogja kinevezni a főrendiház második alelnökének. Ugyancsak Budapestről telegrafálják, hogy a király *Ernusz* Kelement legközelebb valóságos belső titkos tanácsosi méltóságra emeli.

— **A gödöllői-Erzsébet-szobor** leleplezési ünnepélyét, melyet e hó végére terveztek, — mint fővárosi tudósítónk jelenti — a király kívánságára, *Ruprecht* bajor herceg esküvője miatt elhalasztották. A szobor leleplezése újabb megállapodás szerint 1901. év május 20-án lesz.

— **A szász meiningeni hercegi pár Budapestén.** A szász-meiningeni herceg és felesége, a német császár nővere, tegnap óta *Budapestén*, a Hungária-szállóban, tartózkodnak. A hercegi pár ma este *Bukarestbe* utazik.

— **Ugron Gábor titkára — cigányprimás.** *Zöldy Marci* kezdte — *Rózsa Bandi* folytatta és ma holnap több lesz az urból vedlett cigányprimás, mint a *Ráczok*, *Berkesek* és *Horváthok* egész nemzetsége. *Rózsa Bandi Ugron Gábor* titkára volt egykor, majd a kiállításban kapott tisztséget és most, hogy a főhadnagy primás megtörte a jeget, kedvet kapott a cigányélethez ő is. Igazi művészettel kezeli a hegedűt és tegnapi bemutatója fényesen bevált. Egy József-köruti kávéház közönsége viharos tapsokkal jutalmazta a *Rózsa Bandi* gyönyörű nótáit. Különb, mint hírlik, a *Zöldy Marci* és *Rózsa Bandi* példáján felbuzdulva — egy hírneves fővárosi kávéház tulajdonosa ép most tárgyal egy *fővárosban szerepet játszó előkelő gavallérokból alakult cigánybandával* — szerződötés céljából. Tudósítónk értesülése szerint a fővárosi cigányprimások az uri konkurencia ellen állást foglalandó — már a napokban értekezletre jönnek össze. A mozgalom élén *Horváth Tóni* ismert primás áll.

— **Negőruült herceg.** *Berlinből* táviratozzák, hogy *Radziwill György* hercegen, *Radziwill Antal* porosz tüzérségi tábornok fián a varsói versenyek alkalmával az örültség jeleit tapasztalták. A herceget *Berlinbe* szállították, hol gondos kezelés alá veszik. A herceg, aki alig 41 éves, *Berlinben* általánosan ö-mert személyiség. 1882-ben lépett be a *Gardes du Corps* ezredbe. 1888-ban főhadnagy lett. 1891 óta oroszországi birtokán élt.

— **Gyilkosság egy köztársasági elnök családjában.** *Diego Campos Salles*, a brazilai köztársaság elnökének testvérét, ma birtokán egy munkás késsel agyonszurta. A merénylőnek tette elkövetése után sikerült elmenekülnie.

— **Fáklyászene.** Az aradi kereskedelmi alkalmazottak fáklyászenét rendeztek ma este *Benedek Árpád* hírlapírónak abból az alkalomból, hogy egy hírlapi cikkben a kereskedősegek párbajképességét fejtegetvén, a cikk megjelenése után kettős párbajügye támadt. A fáklyászene rendezőinek nevében *Binét Ignátz*, a kereskedőifjak körének titkára beszélt, megköszönvén *Benedeknek*, hogy ügyüket védelmébe vette. Az üdvözlésre *Benedek Árpád* felelt. Beszélt még *Lefkovicz Mór* kereskedelmi utazó. Este a fáklyászene rendezői társasvacsorára gyűltek egybe a Kass vendéglőbe.

— **Egy volt nábob, mint napszámos.** *Lazarovicz Mihályról*, az egykori híres bácskai nábobról, ki utóbb Amerikába vitorlázott, ismét hír érkezett. Egy fővárosi barátjának levelet írt, melyben szomoruan panaszkodik rossz sorsáról. Az utóbbi időben, mint gabonás zsákokat felrakó munkás tengeti életét. Erősen vádolja az ügynököket, kik a hiszékeny népet Amerikába

csábítják, hol azután a nyomor vár reájuk. Bizony szomorú dolog, ha ilyen levelet ír az egykori duszgadzag gavallér.

— **A megkerült kán.** Megirtuk, hogy *Serop kán* a Pannónia szállóból, podgyását hátrahagyva, eltűnt. A perzsa ur szerencsésen megkerült. A sah kíséretéhez tartozott s követte ő felségét *Konstantinápolyba*. A perzsa király megérkezésekor ő is a kíséretben volt s egyenesen a szállóba hajtatott, ahol elfoglalta előbbi lakását.

— **Az osztálysorsjáték főnyereménye.** Ma húzták ki az osztálysorsjáték hatszázezer koronás jutalomdíját, mely a 28718 számú sorsjegyre esett. A sorsjegy szerencsés tulajdonosa a jutalomdíjon kívül még egy kétezer koronás melléknyereményt is csúált, ami bizonyára arra lesz jó, hogy a hatszázezer korona felett való örömét egy kis görbe estébe temesse el. A mai huzáson különben, tízezer koronát nyert még az 58674 és ötezret az 5600 számú sorsjegy.

— **Megkönnyítik az utazást.** A Párisban nemrégiben tartott vasuti kongresszuson 190 delegált vett részt 38 kormány képviselőiben és 1000 képviselő 324 vasutigazgatóság megbízásából. A kongresszus elé 42 kérdést terjesztettek, melyeket szűkebb körű bizottságokban már letárgyaltak. Különös figyelmet keltett a megvámolás revíziójának kérdése, melynek egyszerűsítése és megkönnyítése szükségesnek mutatkozott. E kérdést illetőleg indítványok egész raja került megbeszélésre. Többek között a következő követelményeknek a megvalósítását határozták el. A vámhatárokon való állomásozás idejének csökkentését; a kézi podgyásznak a szakaszokban való megvizsgálását és a vám fizetésénél bizonyos összegig idegen pénzben való fizetést elfogadását; amennyire lehetséges vizsgálják meg a podgyaszt az elutazás alkalmával, és a tarifát szállítsák le. Mindezek a követelmények olyanok, melyekkel az utast fölösleges zaklatásoktól megóvhatják.

— **Füzesséry otthon.** *Füzesséry Emil*, ki barátjának *Flesch* bankárnak halála miatt a gyilkosság vádja alatt áll, a vizsgálati fogházból kiszabadulva, ma először érkezett haza *Nyitrára*. Több családnál megfordult s előkelő társaságban vacsorált. Mindenütt azt állította, hogy a vadászat alkalmával megcsuszott a nedves gyepen s eközben elsült a fegyvere. Mikor a puska füstje eloszlott, rémülten látta barátja szerencsétlenségét. *Füzesséry* barátja halála miatt *gyászruhát* visel.

— **Önképzőkori választások a főreáliskolában.** Az aradi állami főreáliskola „*Fábián Gábor*” önképzőkore, melynek védnökségét az idén is *Jancsovicz Ferencz* tanár fogadta el, most tartotta alakuló gyűlést. Ennek eredményeképpen a jelen iskolai év folyamára az önképzőkör tisztviselőivé választották: elnök *Vass Andor* VIII. o. t., alelnök *Pivny Béla* VII. o. t., főjegyző *Kármiol Lajos* VIII. o. t., aljegyző *Goldstein Sándor* VII. o. t., pénztárnok *Bodó Jenő* VIII. o. t., ellenőr *Bányász Henrik* VII. o. t., irodalmi előadó *Rudas Manó* VIII. o. t., irodalmi pótelőadó *Boros Béni* VII. o. t., bölcséleti előadó *Hacker Adolf* VIII. o. t., történelmi előadó *Ditrichstein Viktor* VII. o. t., matematikai és fizikai előadó *Bauer Odón* VIII. o. t.

— **Összekötött holttestek.** Szomorú betétre bukkantak ma *Bécsben*, a *Duna* partján dolgozó munkások. A vízből, mint egy távirat jelenti, két holttestet halásztak ki, melyek zsinnyal összevoltak kötve. A halottak egyike férfi volt, a másik nő. Mint a rendőrség megállapította, a férfi *Leonhardt Károly nagyszabasi* kereskedelmi ügynök, a nő pedig *Nedelkovicz Miczi* nevű leány. Hogy itt szerelmi dráma történt, azt a két néma holttest érthetően elárulta.

— **A város szemet árul.** A széndrágaság ellen a hatóság határozatosan intézkedett. De nem Aradon, hanem — *Pozsonyban*. A pozsonyi városi közgyűlés utasította a tanácsot a roppant méreteket öltő széndrágaság megakadályozása végett száz vagon szénnek megrendelésére és

a közönség körében leendő eladására. A száz vaggon első minőségű porosz-sziléziai kőszén már megérkezett és holnapról kezdve a városi légszuszgyárban eladásra kerül. Egy métermázsza ára házhhoz szállítva 3 korona 70 fillér (1 frt 85 kr.) azonban 5 métermázsán aluli megrendeléseket nem szállítanak házhhoz Biztosra vehető, hogy a közönség nagy arányban fogja igénybe venni a városi szenet, mert annak ára a mai forgalmi árakhoz képest métermázsánként 30—60 fillérrel olcsóbb.

— **A megolvastott hadsereg.** Ha beválik az a furcsa találmány, melynek híret most hozza a táviró Amerikából, a különzők hazájából, ugy a népek közötti háborusodásoknak egyszerre vége lesz. A találmány tulajdonképeni alapját egy gyermekcsiny képezi. A kis gyermek, ha nagyító üveg kerül kezeik közé, úgy játszadoznak azzal, hogy a nap sugara felé tartva azt, gyufát, taplót, vagy hasonló gyúlékony dolgokat gyújtogatnak meg az égető sugarakkal. Azt a gyermekjátékot nagyobb arányokban a hadseregek megolvastására és elégetésére akarja kihasználni egy meghibbant agyvelejű amerikai. Oly égető tükröt szerkesztett, melylyel egy 40 mérföldnyire eső pánczél flottát is megolvasthat. Egész hadsereg felszerelését megolvasthatja és a katonákat napszúrás borzalmas halálával sujtathja. A tüzérség ágyuit pedig cseppfolyós masszává alakíthatja át. Hogy szakkörökben hogyan nyilatkoztak ez új találmányról, arról nem szól a jelentés.

— **Egy művész kalandja.** Menzel Adolf a híres német festő, a napokban Münchenben tartózkodott. A művész ott időzése alkalmával megszemlélte az új Pinakothekát is. Mikor elakarta hagyni a termet, észrevette, hogy a szolgálta rázarta az ajtót. Hiába kopogtatott, az épületben már senki sem volt és így lassankint már megbarátkozott azzal a gondolattal, hogy az éjet a Pinakothekában tölti el, kollegái műveinek társaságában. Barátainak föltűnt hosszas távolléte, keresésére indultak és meg is találták a művészt a Pinakothekában. A szolgálta nagyon kicsiny termetű művészt nem vette észre és rázarta az ajtót.

— **Az elvált feleség gyilkosa.** Nagybecskereken véres dráma történt ma. Pless Ilonát, ki Balázs Ignácznál mint gazdaasszony állott szolgálatban, meglátogatta elvált férje. A férfi, ki foglalkozására nézve mérnök, néhány szót váltott volt feleségével, majd előrántotta revolverét s háromszor rálőtt. A lövések az asszonyt megölték.

— **Öngyilkos hivatalnok.** A nagyvárad rendőrséget tegnap délután 2 órakor telefonon arról értesítette egy munkás ember, hogy a Városligetnek a Pankolics uszoda előtti részén egy teljesen összeroncsolt fejű hulla hever a fűben. A rendőrségtől Pataky Károly fogalmazó két közrendőrrel rögtön a jelzett helyre ment és az értesítésnek megfelelően tényleg egy hullára akadt amelynek feje a felismerhetetlenségig meg volt csonkítva. Mellette a fűben egy 12 mm. kaliberű Lancaster fegyver hevert, melyből egy töltény hiányzott. A rendőrfogalmazó rögtön intézkedett, hogy a hulla a bonczházba takarítsák el. Itt az agnoszkáláshoz fogtak és a alapjába benyomott városi pecsét után megállapították, hogy a hulla Kelepecz József és hogy öngyilkosság esete forog fenn, amely a Lancaster fegyver által okoztatott. A további vizsgálat kiderítette, hogy az öngyilkos Kelepecz József a város szolgálatában állott, mint díjnok és pontos, szorgalmas munkásságáról volt ismeretes. Utóbbi időben néha zavarodottnak mutatkozott, ami különösen nevének és a ház népének is feltűnt. — Tegnap reggel szokott időben távozott a fürdő-utczai Justházból, csak az volt a különös, hogy 12 mm. kaliberű Lancaster vadász fegyverét magához vette. Később visszajött és a konyhában foglalatoskodó neje elé térdelve így szólott:

— Fiam, katonák fognak jönni hajón és le fognak löni mindenkit, még a polgármestert is, de erről ne szólj senkinek.

A felesége csitítani kezdte a látszólag zavarodott embert, de ez még folytatta zavaros beszédét, majd elindult, ismét magához véve fegyverét. A városligetbe ment és a vadász-fegyverből fejébe lőtt. A puska tusát a földre

tette, csövét a szájába fogta és lábával csatantotta le a felhuzott ravaszt. Az erős lövés természetesen rögtön széttroncsolta az egész koponyát. Ilyen állapotban talált rá az a munkás ember, aki a rendőrséget értesítette. A vizsgálat semmi okot sem tudott kideríteni, a mi az öngyilkosságot megvilágosítaná és így az előzményekből, különösen a feleségével való jelenetből arra kell következtetni, hogy az elmezavar adta kezébe a gyilkos fegyvert. A hullát beszállították a bonczházba.

— **Végzetes lövés.** Megrendítő szerencsétlenségről értesítenek bennünket Nákófalváról. A napokban kora reggel vadászni indult Nuszbaum Henrik odaváló fiatal gazdaember, gyalogosan, puskával a vállán. Utközben találkozott barátjával, Becker Istvánnal, a ki kocsiján ült feleségével együtt s a gyalogló vadászt fölszólitotta, hogy üljön fel hozzájuk, ugyis arrafelé mennek, a hol ő vadászni szándékozik. Nuszbaum felült s menetközben a legvidámabb vadászhistóriával mulattatták egymást. Alig haladtak valamit, mikor a fegyver eldőrdült és Nuszbaum eszméletlenül hanyatlott a kocsiba hátra. Megrémülve állították meg a lovakat, hogy utána nézzenek a szerencsétlenségnek. Hirtelen felszakították Nuszbaum ruháit, kiből patakozott a vér. Bekötötték Nuszbaum sebeit és visszafordultak vele a községbe, de még az uton meghalt, csak annyit tudott mondani, hogy tisztelteti feleségét és gyermekeit. A lövés a szívtájékon hatolt be és a hátán jött ki. Mikor Nuszbaum lakására behajtottak, szívet rázó jelenet játszódtott le. A fiatal asszony a hirre eszméletlenül rogyott össze, majd ráborult férje holttestére és úgy zokogott. Hogy mikép sült el a fegyver, Beckerék nem tudják megmondani. A közkedveltségű fiatal ember tragikus esete általános részvétet keltett mindenfelé.

— **Magyar ember öngyilkossága Bécsben.** Dezső Ágoston cs. és kir. nyugalmazott udvari erdész tegnap délután Bécsben halántékon lötte magát. A golyó a baloldalon furódott be és életveszélyesen megsebesítette a 82 esztendő életű aggot. A mentők vették ápolás alá. Hogy miért kereste a halált — az egyelőre titok.

— **Oszták sajtó-üldözések.** Ausztriában most tették közzé a folyó év első feléről szóló bűnügyi kimutatást, amely nem kevesebb, mint 1557 marasztaló sajtóperi ítéletről számol be. Az elítéléssel végződött sajtóperek közül 625-öt német, 581-et cseh, 202-et pedig lengyel újságok ellen indítottak. — Az innsbrucki Scherer szerkesztőt fél év alatt csak *harminczszor* ítélték el. Nem is hinné az ember, ha a statisztikát nem látná, hogy a loyális, császár imádó Ausztriában mily buján tenyészik a felségsértés; fél év alatt 251 újságíróit ítélték el felségsértésért, még pedig 1—5 évi fogházra. E hat hónap alatt a szegény oszták újságírókra összesen 3366 évi fogházbüntetést szabtak ki. — Hasonló sajtóüldözésre soha még Oroszországban se volt példa még az 1882-iki merénylet után se.

Az újságírók csak úgy védekeznek, ahogy tudnak, vad erőszak ellen a védekezés persze lehetetlen. — A „Sitz-Redacteur“ intézménye azonban szépen virágzik, a csupán csak harcolni akaró lapok elvannak készülve az államügyész közbelépésére s jó pénzért olyan szerkesztőket tartanak, akiknek *nem írniok, hanem ülniök kell.* Néha persze elcsipi az ügyész az igazi szerzőt is, de ez csak ritka eset, és így a példátlanul szigorú cenzura mégis csak neveli a sajtó utján való izgatást a helyett, hogy elnyomná.

— **Az ujbó áldozata.** Ugy hangzik ez, mintha valakinek a tuiságosan beszédett ujbortól esett volna baja. A szóban lévő esetben a legszomorubb, hogy a bor hordóban volt s ilyen minőségben okozott balesetet. Kucsera Tamás hetes a Gömör-féle vendéglő előtt kocsiról új borral telt hordókat hengerített le.

Egy nehéz hordó a lábára esett s azt eltörte. A súlyosan sérült embert a kórházban ápolják.

— **Az újpesti diszkrétio.** Az újpesti leányiskola rajztanítója óvatos ember. Féltekenyen őrizi a gondjaira bízott kis leányok lelki tisztaságát s ha már képzőművészeti kiállításra keli őket vinnie, gondoskodik arról, hogy a milói Venus illő toalettben jelentkezék a kis hölgyek előtt. A tanító nr a látogatás előtt intézkedett, hogy minden szobrot, amely nem leányszemeknek való, gondosan eltakarják s abba a finom lepelbe burkolják, amelyet a lexHeintze óta szőnek Európában a szemérmes gyárosok. A vállalkozás különben pompásan ütött ki, a kis hölgyek mindent láttak és nem láttak semmit, tisztán és erkölcsösen tértek vissza szülőik körébe. A tanító ur boldog hivatását teljesítette s a rossz nyelvek ő ellene csakugyan nem mondhatnak semmit. A rossz nyelvek azonban mégis beszélnek valamit. Azt, hogy a hivatalos látogatás után a szobrokat újból kiburkolták lepleikből s hogy azóta az újpesti kiállítás csarnokaiban azokat a mosolygó, iskolás leányarcokat nagyon sűrűn lehet látni.

— **Számgyakornoki kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Szél Lajos aradi lakost ideiglenes minőségű díjtalan m. kir. pénzügyi számgyakornokká nevezte ki a pénzügyminiszteri számvevőséghez.

— **Vizmizeria.** Budapestről írják: Az Orczy ut és Sárkány-utca háztulajdonosai tegnap küldöttséget menesztettek Gullner Gyula belügyi államtitkárhoz dr. Schwarcz Vilmos háztulajdonos vezetésével. Kiemelte, hogy a környéken a vízhiány oly nagy, hogy a II. és III. emeleti lakásokon víz nem nyerhető, a mosó konyhákban és egyéb víz tekintetében főfontossági helyeken víz csak az éjjeli órákban fogható, úgy, hogy ez az állapot nemcsak közegészségi, de tüzrendészeti szempontból is szerfelett veszedelmes. A háztulajdonost a tanácshoz is adtak be kérést. A tanács bár a panasz jogosságát elismerte, nem tett semmit az ügyben, csak annyit ígért, hogy ha majd a Gellért-hegyi medence kiépül, orvosolja a bajt. A közgyűlésen is szóba került az ügy és Hellay Ferencz felszólalása után utasította a tanácsot az ügy újabb tárgyalására. Ez még az év elején történt s azóta a helyzet nem változott. A küldöttség most arra kérte az államtitkárt, hogy az ügyet sürgősen vizsgálta meg, s utasítva a tanácsot, hogy az Orczy ut és Sárkány-utca vízvezeteki csöveit, melyek a népligeti kutból indulnak ki, a tényleges szükségnek megfelelő átmérőjű csövekkel cserélje ki s e vízvezeteki hálózatot a kőbányaival köttesse össze, hogy a vidék kellő mennyiségű vizet nyerjen. Az államtitkár szívesen fogadta a deputációt, s megígérte, hogy az ügyet soron kívül tárgyalatja, s a panaszosok jogos sérelmeit orvosoltatni fogja.

— **Ugrás az induló vonatról.** Vasárnap délután 12 és 1 óra közt az Aradról Tóvis felé haladó személyvonatról Alvinez állomáson egy úri nő későn ugrott le s mindkét lábát eltörte. Beszállították Gyulafehérvárra, ahol egyenesen a kórházba vitték.

— **Felrobbant bomba.** Lippán tegnap délután egy Tregu Joun nevű ottani gazdaember a földeken volt elfoglalva, miközben egy bombát talált. Kocsira tette a veszedelmes jószágot és elvitte Stern Zsigmond zsidóbarushoz, hogy neki eladja. A zsidóbarus abban a hiszemben volt, hogy üres bombával van dolga és tréfálkozott a paraszttal. Egyszere földre esett a bomba és szétrobbant. A szerencsétlen Tregut darabokra tépte, úgy, hogy azonnal meghalt. A zsidóbarusnak csodálatos módon semmi baja sem történt. A vizsgálat folyamatban van.

— **Új végrehajtó.** A m. kir. pénzügyminiszter a lugosi pénzügyigazgatósághoz Bercsényi Sándor aradi lakost állami végrehajtóvá ideiglenes minőségben kinevezte.

— **Egy kilenczéves gyermek öngyilkossága.** Oherwisenthalból jelentik, hogy ott ma Vater József kilenczéves fiú, a harmadik polgári iskola tanulója, felakasztotta magát. A gyermek anyja épen akkor lépett a szobába, mikor az öngyilkos gyerek elrugta lábai alól a zsámolyt és így csakhamar megszabadította őt kínos helyzetéből.

és élesztgetési kísérletei által eszméltre is térítette. A fiatal öngyilkos azonban pár órai kínolódás után meghalt. A gyermek többször nyilatkozott úgy, hogy őt az élet örömei már nem érdeklik.

— **Eltörte a karját.** Özv. Andreovics György-né takarítónő a Csernovics Péter-utca 12. számú házában dolgozott ma. Vizre lévén szüksége, az udvarban lévő kerekas kut vedrét felhuzta. Mikor ki akarta önteni a vizet, a jobb keze bele akadt a kut lánczába, mely olyat irántott rajta, hogy a karja eltört. Andreovicsnét a kórházba vitték.

— **Az alma meg a fája.** Dülöngözve, vi-gyorgó ábrázattal állított be ma egy suhancz a kapitányságra. A bűnügyi osztály folyosóján egy csoportban beszélgettek a rendőrök. A fiu odátan-torgott eléjük. A szájából erős pálinkabűz áradt. Összecsapta a bokáját s bambán szalutált:

— Alássan instálom, hová tették az édes-apámat?

A rendőrök előbb leszidták a legényt szörnyen. Aztán nevettek rajta:

— Hát ki az édesapád?

A suhancz bután röhögött:

— Kicsoda? Előbb hozták be az öreget, ré-szeg mint az ágyu.

— **Gyémántok egy kutyában.** New-Yorkban, mint onnan sürgönyzik, egy fiatal leányt, a Vaudeville-színház egykori tagját, a rendőrség tegnap letartóztatta. mivel azt a vádat terjesztették róla, hogy 400,000 dollár értékű gyémántot csempészett be a határon. Sikerült neki öt izben Canadából az Egyesült Államokban jutni, anélkül, hogy a vámhivatalnokok a csempészetre rá jöttek volna. Utazásai alatt kedvező kutyája kísérte őt. A mult csütörtökön is a fekete pudli kutyával érkezett meg és miután régen gyanakodtak már reá, szigorúan megvizsgálták a vámnál, de csupa vámentes dolgokat találtak nála. Ugyanaz napon a kutya elpusztult. Egy vámhivatalnok föl-vágta a kutyát és annak beleiben egész csomó gyémántot talált. Az asszony pár napig kiéheztette a kutyát és husdarabokba rejtette a gyémántdarabokat és beadta azt a kutyának, így akarván elkerülni a vám fizetést.

— **Lövöldözés a lakodalmon.** Varjasról írják: A népnek meg van az a szokása, hogy lakodalmak alkalmával lövöldözik, pedig már nem egy izben történt szerencsétlenség. Így volt ez vasárnap Varjason, a hol egy lövöldöző legény egy 16 éves lánykát, ki a lakodalmasszemlélők között volt, a fején megíőtt. A lövés nem okozott ugyan halált, de így is elvette a lakodalmassok jó kedvét.

— **Rablótámadás az utcán.** Vakmerő rablótámadás történt tegnap Szabadkán. Özv. Franke Lajosné szül. Kovacsics Janka kulai lakosnő tegnap délután 5 óra tájban pénzt vett föl a postán. Ugyanakkor a postán volt egy parasztruhába öltözött egyén és megleste, míg Frankené eltávozik. A Damjanics-utczába menet hirtelen elébe állott az az egyén, aki a postán volt s kérdezte tőle, hogy merre van posta? Frankené még nem is válaszolatott a kérdésre, már is hatalmas ütést kapott jobb kezére, amelyben a pénztárczát tartotta, úgy, hogy elszibadt és ez alatt a rabló kikapta kezéből a pénztárczát, amelyben 140 korona volt, aztán elfutott. A megrabolt urinó azonnal panaszt tett a rendőrségnél. A vakmerő rablót keresik.

— **Öngyilkos checkhamisitók.** Hamburgból jelentik, hogy az ottani Löw-féle butorgyár segédei, névszerint Albrechtsen, Reimers és Reineke nagy összegű checkhamisitás elkövetése után a szomszédos Ratzeburg városába szöktek, a mol ma éjjel mindhárman angyonlőtték magukat.

— **Vakmerő betörés.** Keller B. József budapesti mérnök Szondy-utca 89. sz. alatti pinzehelyiségebe az éjjel ismeretlen tettesek betörtek és a beraktározott ólom és rézcsövekből mintegy 4—5 métermázsát kocsira rakva odébb állottak. A reggel munkába jövő lakatosok vették észre a vakmerő betörést és jelentést tettek a rendőrségnél. Érdekes megemlíteni, hogy a betörés színhelyétől 100 méternyire van egy rendőrszoba melyben igen nyugodtan élvezhetik a boldogok álmát, mert

már egy izben betörtek ugyanazon házba is, hol ezen őrszoba van és csodák-csodája még a betörés zaja sem zavarta meg a rendőr-őrszem boldog álmait.

— **T. üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Hogyan beszélnek a majmok?

— Egy amerikai tudós megfigyelései. —

Arad, október 10.

Érdekes könyv jelent meg a napokban Berlinben, mely a *majmok beszélőképességével* foglalkozik és adatokkal bizonyítja, hogy a majmok is, akár csak az emberek, különféle hangok hallatása által fejezik ki vágyaikat, kíván-ságaikat, néha gondolatukat is.

A könyv, mely *A majmok nyelve* címet viseli, angol eredetiben félév előtt jelent meg, szerzője Garner L. R. amerikai természet-tudós.

Az állatok beszélőképességéről *Monboddos* lord óta (1775.) sokat irtak össze és a kutatások többnyire bizonytalan föltevéseken alapul-tak, míg Garner most tényeken nyugvó kísér-letekkel bizonyítja be e föltevések igaz voltát. Ő abból a meggyőződésből indult ki, hogy az egyfajhoz tartozó állatok egymás között meg tudják értetni magukat. Garner úgy találta, hogy a *cincinnatii* állatkertben élő kis kapuczi-nus majmok mindig különös hangot hallattak, ha félelmet, ijedtséget, éhséget, szomjuságot fejeztek ki. Garner megkísérelte a félelmöket ki-fejező hang utánzását és az ellesett hangot egy másik majom előtt utánozta is. A majom nyom-ban félelmet árult el, alvókamrájába menekült és a hang ismétlésekor nőtt ijedtsége.

Más alkalommal Garner egy szomszéd vá-ros állatkertjét látogatta meg, a hol az egyik majom türelmetlenül ugrált éppen, keresve va-lamit; miután nagy forróság volt, mindjárt ki-találta Garner, hogy az állat szomjazik és azt a hangot hallatta, mely a vizet jelenté nyelvü-kön. A majom nyomban ismételte e „szót“ és a vizet tartalmazó, de ezuttal üres edényre mu-tatott. E hang erős *ch*-val kezdődik, átme-gy a francia diftongushoz hasonló *eu*-ba és gyöng-e, nyújtott *ei*-vel végződik.

Garner számos hangot fonográfban is meg-örökített, tanulmányozta és analizálta azokat.

Egyszer — írja Garner — egy kis, beteges majom, midőn a szakadó eső csöppjei az ab-lakhoz verődtek, különös hangot hallatott; mi-kor Garner egy másik ketrecz előtt hasonló hangot utánzott, a majmok az ablak felé tekin-tettek, *mintha vizsgálták volna, hogy esik-e*. Lé-pések és hangok zaját a majom a *ch-i* belük-kelel jelezhető hangban fejezi ki. Ha pedig ve-szély van, úgy *e-c-g-k* hangokkal jelöli azt. A könyv szerzője kutatásai alatt azt is kiderítette, hogy a különféle fajú majmok más és más *dialektusban* beszélnek.

A műben a szerző még több érdekes ku-tatások eredményéről számol be, így például a majmok színérzékéről, számok, mértékek és a zene iránti fogékonyságáról.

MULATSÁGOK.

(=) **A jókedv asztaltársaság** szombat este a waggonyári vendéglő csinosan díszített nagy termében a waggonyári magyar dalkör közre-működésével tancmulatságot, hangversenyt és műkedvelői előadást rendez. Szinre kerül a *Falurossza*. Az előadás tiszta jövedelme az asztaltársaság könyvtára s a waggonyári dal-kör pénztára javára lesz fordítva.

(=) **A kedgyes-bodzási ifjuság** október hó 16-án *Kohn* Farkas ujonnan berendezett ven-

déglőinek összes termeiben a róm. kath. temp-lom kifestése javára *Weisz* orosházi zenekará-nak közreműködése mellett zártk rü tánczvi-galmat rendez. Belépti díj: személyjegy 1 kor., családijegy 2 kor. 40 fill. Kezdeté este 7 órakor.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) **Az aradi iparos ifjak önképző és beteg-segélyző egylete** e hó 14-én délután 3 órakor *rendkívüli közgyűlést* tart az Andrassy-tér 20. szám alatti (Aréna épület) helyiségben. Az egy-let választmánya felkéri Aradváros összes ipa-ros segédeit, nemkülönben az érdeklődő mun-kaadókat, hogy a közgyűlésen jelenjenek meg. A tárgyalásra kitűzött napirend a következő: 1. Az alapszabályok módosítása. 2. Az egylet mikénti szervezése. 3. Indítványok.

(*) **A magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyelet** aradi fiókja holnap, csütörtök este hét és fél órakor rendes helyiségében (Schwéznér ven-déglő) havi választmányi ülést tart.

TANÜGY.

(—) **Megerősítés.** A vallás- és közoktatás-ügyi m. kir. miniszter *László Ignác*z *makói* ál-lami főgymnásiumi ideiglenes rendes tanárt rendes tanári minőségben véglegesen mege-rősítette.

TÖRVENYKEZES.

§ **A főrend mentelmi joga.** *Laszkáry* Gyula főrendiházi tag négy évvel ezelőtt pisztolypár-bajt vívott *Simonyi* Dénessel. A párbajra az adott okot, hogy Nógrádvármegye közgyűlése *Simonyi* Dénesnek széksértési dolgát s ebből kifolyólag a belügyminiszter által is jóváhagyott bírságolási ügyét tárgyalta, amikor *Laszkáry* azt indítványozta, hogy a közgyűlés e tárgy fe-llett térjen napirendre. *Simonyi* nemsokára a fo-lyosóra hivatta ki *Laszkáryt* s szemrehányáso-kat tett neki, mi jögon indítványozta, hogy ügyét vegyék le a napirendről. *Laszkáry* erre azt felelte:

— Ez az én nézetem.

Mire *Simonyi* azt mondta:

— Füttyülök a nézetedre!

Ebből keletkezett a pisztolypárbaj, mely sértetlenül folyt le. A balassa-gyarmati kir. tör-vényszék *Laszkáryt* hat, *Simonyit* pedig *nyolcz napi államfogházra* ítélte. A kir. tábla helyben-hagyta a törvényszék ítéletét, a kir. kuria azon-ban az ítéletnek *Laszkáryra* vonatkozó részét megsemmisítette, mert a törvényszék nem kérte *Laszkáry* mentelmi jogának felfüggesztését. Így aztán *Laszkáry* ellenében — mentelmi jogának felfüggesztése után — újból tárgyalták az ügyet, a törvényszék ismét *6 napi államfogházra* ítélte. Ezt az ítéletet a kir. tábla, s ma *Losonczy* bíró előadása mellett a kir. kuria is helyben-hagyta.

§ **Délvidéki gabonauszora.** Nagy feltűnést keltett annak idején a fehértemplomi törvény-szék azon ítélete, a melylyel *Löwy* Károly gabonakereskedőt gabona-elővétellel elkövetett 304 rendbeli uzsora-vétség miatt három havi fogházzal és 4000 forint pénzbüntetéssel súj-totta. A tárgyalás megtartása, tekintettel arra, hogy a károsult földmivesek Bavanistye község lakosainak legnagyobb részét tették ki, a tör-vényszéket Bavanistyére delegálták. A pana-szosok egybehangzóan azt állították, hogy leendő terméseikre az akkori árfolyam szerint vettek fel *Löwytől* előlegeket, de a határidő lejáratával nem szállíthatták a gabonát, mert *Löwy* részben nem fogadta el a rossz minőség miatt, részben pedig, mert a rossz időjárás miatt egyáltalán nem termett. *Löwy*, a ki az előlegért váltót iratott alá panaszosokkal, a lejáratkor fennálló magasabb árfolyam szerint követelte tőlük a visszafizetést. A földmivesek e miatt tettek feljelentést ellene a fehértem-plomi törvényszéknek, a hol védője azt vitatta, hogy a gabona elővétel ezen a vidéken régóta szokásban van és *Löwy* kötlevelei teljesen megfelelnek a törvénynek és a kereskedelmi szokásoknak. A törvényszék azonban marasz-taló ítéletet hozott, mi ellen *Löwy* és védője a temesvári táblához felebbezett, a mely őt *felmentette* a vádak és a következmények terhe alól. — A kir. kuria IV. büntető tanácsa, *Nagy* Sándor bíró előadása alapján ma kezdte meg

ennek az ügynek a tárgyalását, a mely előreláthatólag 3—4 napig el fog tartani.

§ **Rágalmazó könyvkereskedőség.** Telegdi K. Lajos debreczeni könyvkereskedő czég jelenlegi tulajdonosáról: *Eperjessy Istvánról Demjén József* könyvkereskedőség rágalmazó nyilatkozó közleményt tett közzé a Hazánk című lapban. Azt írta ugyanis a Telegdi czég jelenlegi tulajdonosáról: Eperjessyről, hogy ez Déván hamis nyugtakra pénzt csalt ki s ezen pénzeket elköltötte. A budapesti büntető törvényszék mint sajtóbírósa ma tárgyalta ezt az ügyet *Zsitvay* Leo elnöke alatt s a bizonyítani nem tudó vádlottat. Orbán József debreczeni ügyvéd, a magánpanaszos képviselőjének vádjára 8 napi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítélt az ítélen ellen semmisségi panaszt jelentett be.

§ **Brunner Mór kártérítési pöre.** Ma hirdették ki a budapesti büntető törvényszéken *Brunner Mór* pinczér előtt a kuria felmentő ítéletét. Brunner a budapesti büntető törvényszék három ízben ítélte el 4 évi fegyházra azért, mert egy nevelőnőt színházba csalt, azután pedig vacsora közben leitatta s megbecstelenítette. A kir. tála, mind a 3 ízben helyben hagyta, a törvényszék ítéletét. A kir. kuria azonban felmentette, mert nem látta beigazolván azt, hogy a sértett nő csakugyan öntudatlan állapotban létezett volna. *Lenk* táblai bíró elnöke alatt tanács előtt Brunner védőjével Dr. Weisz Ödönnel jelent meg az utolsó aktuson. A védő nyomában az ítelet kihirdetése után bejelentette, hogy védence nevében ennek 22 havi fogságáért kártérítési pört fog indítani. A törvényszék tudomásul vette ezen bejelentést s így a hírhedt Brunner-ügy, most már a polgári peruton fog tovább kísérteni.

NAPIREND.

Október 11. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Gummár. — Protestáns naptár: Gummár. — Izraelita naptár: Fél-ünnepek. — Görög-keleti naptár (szeptember 28.): Kariton. — A nap két 5 óra 58 perczkor, nyugszik 5 óra 2 perczkor. — A hold két 6 óra 55 perczkor, nyugszik 9 óra 31 perczkor.

Időjárás. Légnyomás reggel 7 órakor 769.7 milliméter, délután 2 órakor 765.7 milliméter. — Hőmérséklet reggel 7 órakor C° + 12.0, délután 2 órakor C° + 21.0. — Iránya és ereje reggel 7 órakor DK. 4, délután 2 órakor DK. 3. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor derült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, jelentékeny csapadék nélkül. Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (színház-épület, 1-ső emelet) nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 8 óráig. Belepti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölcsönyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig. Heiység: Erekléy-muzeum helyisége mellett ülesterem.

Október 13. Az aradi jókedv jótékony célú asztaltársaság műkedvelői előadással egybekötött táncvizgalmát (Waggongyári kántin.) — Gőzgépközlekedés és kazánfűtők vizsgálója.

Október 14. Felolvasás és hangversenyyel egybekötött műkedvelői előadás (Borosjenőn, Aranyas.) — A filharmonia-egyesület közgyűlése délután 3 órakor (Polgári fiúiskola). — Az arad-hegyvidéki turista-egyesület kirándulása M.-Radnára. — Az aradi iparosifjak önképző- és betegsegélyező-egyletének közgyűlése délután 3 órakor Arena-épület.)

Október 16. Városi közgyűlés délután 4 órakor. — A megye-bodzási ifjúság táncvizgalmát (Kohn-vendéglő.)

Október 17—18. Az Aradvidéki Tanító-egylet közgyűlése (Polgári fiúiskola nagyterem.)

KÜLÖNFÉLÉK.

Okosan.

— Nem szeretek magamban inni.

— Miért nem?

— Ha magában van az ember, nagyon ráér gondolni a következményekre.

□ **Hol írta Wagner Lohengrint.** Amikor 1846-ban Wagner — aki akkor udvari karmester volt — a Tannhäusert befejezte, a szász királytól három havi szabadságot kért, hogy dolgozhassék. 1846. május 14-én a Dreztától nem messze fekvő Grossgraupaba vonult vissza, hogy elfelejtse a várost, a színházat, az operát és az igazgatóságot. Hála istennek, — írja egyik levelében — a vidéken vagyok. Egy teljesen elhagyott faluban lakom, én vagyok az első városi ember, aki ide jött lakni. Remélem, hogy a kedélyem meggyógyul és az egészséget is helyreállítja ez a paraszti élet. Futkosok és heverészek az erdőben, olvasok, eszem,

iszom és a zenecsinálást igyekszem teljesen elfelejteni. Természetesen nem szabad ezt szó szerint való értelemben venni. Nemcsak Graupában írt meg sokat Lohengrinből, hanem a kirándulásai alkalmával is dolgozott mester-művén. „Éppen Dittersbachban volt, a legszebb magaslaton . . . ott is lohengrineztem . . .” Elragadtatással ír a fákról, mezei utakról, csöndes falvakról, mint valami boldog gyermek. Arra a házra, amelyben Lohengrint írta, 1894-ben emléktáblát helyeztek evvel a fölrírással: Ebben a házban szerette 1846. nyarán Wagner Rikárd a Lohengrin zenéjét.

Kedves.

— Szegény Pista. A turfon letört. Kétségbe volt esve, de a menyecske nagy lelki jelenlétet tanusított.

— Mit tett?

— Hát amikor Pista elvesztette a fejét, a menyecske a maga fejét helyezte férjének a vállára.

□ **Jog a koplalásra.** Sokat évődnek most Párisban *Succival*, a koplalóművészszel. Folyton az öt esztendő előtti bécsi koplalását juttatják eszébe. Akkor ugyanis Succin nagy garral annak a bebizonyítására fogadkozott, hogy a koplalás neki nem árt, de sőt táplálja őt. A híres érvelésnek az lett a vége, hogy titokban huskivonattal meg pezsgővel táplálkozott a híres koplaló. Succin azóta már Európa sok városába mutatta be művészetét több kevesebb érdeklődés mellett s most Páriszt választotta ki dicsősége színhelyévé. Eleinte az élelmi-szerek pavillonjában akarta magát mutogatni, de a kiállítás igazgatósága nem engedte ezt meg neki. Elment tehát a *rue de Paris*-utczába s ott bérelt magának helyiséget egy tüzező művész-kollégájához szomszédságában. Bezárta magát egy üveg-kalitkába s várta a vendégeket. Várta, de niába, mert alig koplalt két napja, már teljesen megcsappant iránta az érdeklődés, olyan üres volt a koplaló helyisége, akár a gyomra. Nem tudta a közönség részvétlensége miatt a helyiségért járó bért sem fizetni, a tulajdonos tehát az utóbbi napokban ki akarta őt tenni. Csakhogy Succin nem engedett s avval érvelt, hogy neki még tíz napig kell (!) koplálnia s mivel neki a koplalás kenyérkeresete, *joga* van a koplalásra s a francia bíróság igazat is adott neki.

□ **Párbeszéd.** *Leány*: Nos beszélt a papával? *Fiatal ember*: Igen.

Leány: És mit mondott neki?

Fiatal ember: Eldicsékedtem, hogy felemelték a fizetésemet kétszáz koronával.

Leány: És a pspá mit szolt erre?

Fiatal ember: Tíz forintot kért tőlem kölcsön.

□ **A taps történetéből.** A taps nem mindegyik szolgál a tetszés nyilvánítására. *Livingstone*, a híres utazó beszéli, hogy afrikai utazása alkalmával az őt kísérő alpalupal-törzsbeli néger asszonyok elénekelgettek szürkületől éjjelig is s az ének mellé fíradhatatlanul tapsoltak. A taps egyébiránt a kultúra alacsony fokán álló sok népnél szolgál az ének ütemének jelzésére. Ezt Európában is akárhányszor láthatni a magukat a cirikusokban muktogató vad néptörzsek előadásaiiban; rendkívül érdekes azonban némelyiknek: a — mondhatni tapsbeszéd. Így például a *cipeták* minden kérdésére tapssal felelnek. Ha valaki azt kérdi egy cipeta-embertől, jó irányban halad-e; a felelet *egy* tapsból áll, ha hívják: kétszer tapsol annak a jelül, hogy azonnal jó. A délafrikai *Cimuna* község lakói egyformán tapsolnak, akár bocsánatot kérnek akár köszöntik az idegent, s ember legyen, aki a taps különböző nüanszaiból kitalálja annak az értelmét. *Lombroso* szerint ma a vad-néptörzsek, beszéd helyett a dicséret, a gáncs, a harag, a köszöntés kifejezésére és ilyenformán meg lehet az összefüggést találni a kultúrnép és a vadak tapsa közt, mert hiszen a színházban felhangzó taps is a kitüntetés, a dicséret jele.

Cafolat.

Író: Ez a szemtelen kritikus azt állítja, hogy a darabomat elejétől fogva végeig kifütyülték.

Ísmérés: Hát nem igaz?

Író: Persze, hogy nem igaz. A harmadik felvonásban már csak magam voltam a nézőtérben. Én meg csak nem fütyültem?!

□ **Vonat és bika.** Manheimban nagy szerencsétlenséget okozott egy ludvigshafeni mézszáros bikája, amelyet éppen vágóhidra vittek. A bika megvadult s hiába volt kísérőinek minden erőlködése, kiszakította magát és egy tehervonatnak rohant. Az összeütközés oly heves volt, hogy a bika a helyszínen esett össze, de a lokomotív és az utána következő öt-hat kocsi is kisiklott a vágányokból. Legérdekesebb pedig a dologban az, hogy a vasut indított kártérítési keresetet a mézszáros ellen.

KOZGAZDASAG ES KOZLEKEDES.

— **Fizetesképtelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetesképtelenségeket jelenti: Kindris György, *Nagy-Bánya*. — Taefler Ferencz utóda, *Kolozsvár*. — Id. Molnár Miklós, *Szilágy-Cseh*. — Donáth Czili, *Morva-Leiszko*. — Fischer Sándor, *Kalocsa*. — Fuchs Adolf *Arad*. — Kompsz János, *Maros-Ludas*. — Markovics Emma, *Nagy-Szeben*. — Klein Bertalan, *Budapest*. — Pokony Mihály, *Nagy-Szécsény*.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 10.

Délitözsde. Buzakinálát gyöngye, vételkedv mérsekelt. Nyugodt irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba, változatlan áron. Egyéb gabonaműek bágyadtak. Időjárás derült, száraz, meleg.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.50—7.51
Buza 1901. áprilisra	7.98—7.99
Rozs októberre	7.24—7.25
Rozs 1901. áprilisra	7.49—7.50
Zab októberre	5.33—5.34
Zab 1901. áprilisra	5.56—5.57
Tengeri októberre	5.10—5.11
Tengeri 1901. májusra	5.10—5.11
Repce októberre	—

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.48—7.49
Buza 1901. áprilisra	7.98—7.99
Rozs októberre	7.17—7.18
Rozs 1901. áprilisra	7.45—7.46
Zab októberre	5.35—5.36
Zab 1901. áprilisra	5.55—5.56
Tengeri októberre	—
Tengeri 1901. májusra	5.08—5.09
Repce októberre	—

Zárul 5 órakor:

	korona
Osztrák hitelrészvény	647.75
Magyar hitelrészvény	656.—
Leszámitolóbank részvény	428.—
Ritma-Murányi vasmű részvény	507.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	633.50
Közuti vasut	592.—
Városi villamos vasut részvény	282.—

S z e s z ü z l e t

— Október 10. —

Mai jegyzéseink: Készárú nagyban nyers szesz 116 korona, kicsinyben 117 korona, finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona, hordó nélkül per 100 liter $\frac{1}{100}$, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Száritott moslék 12 korona 50 fillér mmázsánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 10. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig. Fialat nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 96 — 98 fillérig. Fialat közép páronként 251—320 kilogramm sulyban 97 — 98 fillérig. Fialat könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 98 — 99 fillérig.

Magyar szedett: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 240—280 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Romániai: Nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Közép páronként 250—320 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig. Romániai eredeti (Stachi) Nehéz páronként 240 kilogrammon felüli sulyban — fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 280 kilogrammon felüli sulyban 95 — 96 fillérig. Közép páronként 240—260 kilogramm sulyban 94 — 95 fillérig. Könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 93 — 94 fillérig.

Megjegyzés. A fent jegyzett árak suly szerint és pedig a szokásszerű levonások mellett, egy kilogramm sulyra fillérekben értendők. Szokásszerűleg a hizott sertések teljes (brutto) sulyából az életre páronként 45 kilogramm vonandó le. A sertések vételárából a vevő javára $\frac{4}{100}$ vonandó le. A sertések osztályozásánál azok teljes (elő) sulya vétetik irányadóknak.

Sertéslétszám. Október 7-én volt készlet 37765 darab, október 8-án főlhajtott 344 darab, október 8-án elszállított 791 darab, október 9-én maradt készletben 37318 darab. Uzlet: Változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde.

Budapest, 1900. október 10.

Magyar aranyárjádék 4 ^o / _o	94.70
Magyar koronajárjádék 4 ^o / _o	90.70
Magyar arany 4 ^o / _o	100.—
Magyar ezüst 4 ^o / _o	98.—
Magyar keleti vasut	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar italmegváltási kötvény	98.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	163.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	138.50
Osztrák papírjárjádék	96.60
Osztrák járjádék ezüst	96.50
Osztrák járjádék arany	96.85
Koronajárjádék	97.15
1860-iki államsorsjegyek	131.25
Osztrák-magyar bankrészevény	1695.—
Magyar hitelbank részevény	656.—
Osztrák hitelintézet részevény	648.—
Osztrák-magyar államvasut	659.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.29
Német birodalmi márka	118.20
London	242.10
Páris	96.30

CSARNOK.

A fekete bárány.

Irtá: Rudyard Kipling.

Az Aradi Közlönynek fordította:

Szobenyel János.

(7)

(Vége.)

Egy igen késői vacsora jött aztán, mely után mama megfogta a kis Judyt, ki már is hűtlen lett a nénihez. És a néni meg is érezte azt. Puncs felkelt, hogy a gyerekszobába menjen aludni.

— Gyere ide és kívánj jó éjszakát, mondá Róza néni és hervadt arcát csókra nyujtotta feléje.

— Hej nem csókolám meg a viláért sem, mondá Puncs. Mesélje el annak az asszonynak — az anyjára mutatta, — hogy mi mindent tettem és aztán vége. Ezzel kiment a szobából.

Fekete bárány felmászott az ágyára, érezvén hogy alig pillantott be a paradicsomba, már is elvesztette. De „az az asszony“ egy óramulva már az ágya fölé hajolt. Fekete bárány észrevette. Felütötte a jobb kezét. Nem helyes dolog éjjel a sötétben megverni valakit. Azt még Róza néni sem tette. De az ütés nem következett.

— Te most henczergsz? Nem mondok neked semmi egyebet, mint amit a Róza néni mondott. Ő meg nem tud mindent, mondá, Fekete bárány tiszta csengő hangon.

— Oh kedves fiam édes kis csemetém! En vagyok az oka — én vagyok a hibás — s mégis hogy segíthetem volna rajta? Bocssás meg Puncs, halk susogásban végezte szavait, s két forró könyecsepp hullott Fekete bárány homlokára.

— Téged is sirásra fakasztott? kérdé. Csak látnád a szolgától sirni. De te szép vagy és ő egy született hazug . . . Róza néni mondja.

— Pszt Puncs. Pszt Puncs! ne beszélj úgy fiacskám. Igyekezz engem egy kicsit szeretni, csak egy kicsit, nem tudod mily nagy szükségem van rá! Puncs-baba gyere vissza hozzám! Én az anyád vagyok . . . a te anyád . . . a többivel ne törődj. Tudom . . . igen tudom kedvesem, most már se baj. Puncs. Nem akarsz szeretni.

Valóban csodálatos, hogy mennyi beözéztetést bír kiállani egy 10 éves fiu ha tudja, hogy a közelben nincs senki, a ki kinevesse. Fekete bárány nem volt ilyenhez hozzászokva, most meg egy gyönyörű szép asszony csókolja őt . . . Fekete bárányt az, Ördög gyermekét, az örökön tartó lángok örökösét. Minthogyha holmi kis Isten volna.

— Nagyon szeretlek téged, édes anyám, susogá végre, s igazán örülök, hogy visszajöttél; de biztos vagy abban, hogy Róza néni mindent elmondott neked?

— Mindent. De mit is határoz az de — hangja zokogásban tört meg, melyet társ nevének is tarthatnánk —, Puncs, édes, szegény fiam én vak babukám, nem gondolod, hogy egy kissé bolondság volt téled?

— Nem. Megspóroltam egy verést. — Mama reszketett és a sötétben kiosont, hogy egy

hosszu levelet írjon a papának. Itt van egy ki-
vonat:

„ . . . Judy nagyon kedves édes kis baba, a ki szereti az asszonyt s ép oly vonzalommal viseltetik annak vallásos meggyőződéséről. Csak nyolcz éves. Egy hatalmas szöke hajzat van a fején, melyet ő kontynak nevez. Itt fekszik most az ágyamban, hogy a levelet íróm. Puncsot nem értem teljesen. Jól van táplálva, de úgy látszik, hogy egy pár apró csiny, melyet elkövetett, az asszony szemében halálos bűnként szerepel s e miatt a gyereket üldözi. Nem emlékszel a mi nevelésünkre édes, midőn az Istentől való felelem gyakorta a hamis mondás kezdete volt. De elviszem a gyermekeket ki a vidékre, hogy megismerjenek, és egészebe véve megvagyok elégedve és mire vissza jössz, hál' Istennek ismét boldogan egy fedél alatt leszünk.“

Három hóval ezután Puncs — már nem Fekete bárány, — azon tudatra ébredt, hogy elvitázhatatlan tulajdonosa egy igen szép anyának, ki egyuttal vigasztalója, testvére és barátja, és hogy neki kell őt védelmezni, míg a papa hazajön. Hazudni nem illik egy olyan-
nak, a ki védelmezői állásban van, de minek is hazudni, ha minden kérdés nélkül tehet, amit akar?

— Mama nagyon haragudna, ha azon az árkon keresztül mennél, — mondá neki Judy, folytatva a beszélgetést.

— Mama sohse haragszik, — mondá Puncs. Legfelebb azt mondja: „te egy kis csacsi vagy“ és ez az egész.

Puncs keresztül lából az árkon és egész egész a térdéig besározta magát.

— Mama édes, — mondá haza érve, — olyan piszkos vagyok, amilyen csak kitelhetik tőlem.

— Akkor végy másik ruhát, amilyen gyorsan csak kitelhetik tőled, hallatszott a mama csengő hangja az ablakon keresztül. Aztán ne légy egy kis csacsi!

— No, nem mondtam, — mondá Puncs Judynak, most épen olyan nagyon vagyunk a mamáéi, mintha egyáltalában nem is ment volna el.

Nem éppen Puncs, mert ha gyerekajkak mélyen belekóstoltak a gyűlölet keserű poharába, megízlelték a gyanúsítás, kétségbeesés fojtó érzelmeit, ugy a világ legnagyobb szeretete sem bírja azokat onnan kipusztítani, még akkor sem, ha behunyt szemekkel fordul is a világ felé, vagy ha ott tanítja a hitet, ahol hit eddig nem volt.

IDEGENEK ARADON.

— Október 10. —

Fehér Kereszt szálloda. Hecht Izidor utazó Budapest. — Klein József utazó Budapest. — Mandl Herman utazó Bécs. — Frim M. kereskedő Miskolcz. — Heltai Antal főfelügyelő Budapest. — Sif József utazó Budapest. — Lukács Gyula kereskedő Nagyvárad. — Hoffman József utazó Budapest. — Löwy Jakabné kereskedőné Cs. Palota. — Kirschner Ignátz kereskedő Lugos. Schuber Henrik utazó Budapest. — Leburg Gyula utazó Berlin. — Schrederman Aurel utazó Tenyán. — Frázevics Cézár gyáros Budapest. — Cell Károly borkereskedő Budapest. — Frank Emil utazó Remscheid. — Baud Károly utazó Linz. — Guttman Henrik utazó Budapest. — Wolf Gusztáv utazó Grác. — Beer Herman utazó Olmütz.

Központi Szálloda. Gróf Breda Viktor huszárkapitány Nagyvárad. — Ebeczky Jenő min. főigazgató Budapest. — Lisznyai Tihámér műszaki tanácsos Budapest. — Malina Gyula mérnök Szeged. — Dr. Rosenthal Gyula ügyvéd Lugos. — Varga József gazdatiszt Temesvár. — Fürst Gizella női szabóné Bécs. — Winter Vilmosné panopticum tulajdonos neje Temesvár. Klinger Albert vállalkozó Szeged. — Opperheim József kereskedő Temesvár. — Lachnit Károly utazó Bécs. — Hartenstein Jenő fakeskedő Budapest. — Mayer Vilmos főmérnök Kassa.

Vass Szálloda. Wirt József borkereskedő Bécs. — Glück József kereskedő Budapest. — Steinhard Mór utazó Bécs. — Schapira Sámuel kereskedő Lemberg. — Báron Mór utazó Budapest. — Grün József utazó Budapest. — Kutasi D. kereskedelmi utazó Budapest. — Spitzer Ignátz utazó Kolozsvár. Hecht Sámuel utazó Bécs. — Brück József utazó Budapest. — Fülöp Sándorné utazó Okrös. — Mandl Zsigmond utazó Bécs. — Bisits Adolf utazó Bécs.

Schrötter Károly utazó Bécs. — Deutsch Heinrich utazó Budapest. — Roth Lajos utazó Budapest. — Lefkovicz Mór utazó Budapest. — Kosthia Leopold utazó Bécs. Hönig I. utazó Bécs. — Weinrich Ottó gyáros Bécs. — Lutzer Zsigmond utazó Bécs.

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1900. évi május hó 1-től.)

ARADRÓL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szmv. Szolnokról este	8.48
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnág este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	—	Gyorsvonat délelőtt	8.23
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.56
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	6.45	Személyvonat reggel	8.53
Személyvonat d. u.	4.25	Vegyesvonat este	6.50
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borossebesről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borossebesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	7.—

Városi színház.

Bérlet 13. sz.

Páratlan.

Csütörtökön, 1900. évi október hó 11-én.

A vasember.

Tragoedia 3 felvonásban. Irtá: Csiky Gergely.

SZEMÉLYEK:

Bárdi Gábor	Fenyéri Mór	Edith, leánya Angyal Ilka.
Anna, neje	Bácsné	Várhelyi László Gy.
Andor, fiuk	Palágyi L.	Bráz Márton Subos A.
Szentgáli	Mezei Péter	Hordár Székely I.

Kezdete 7 órakor.

NYILTTÉR.*

Telefon helyi és megyei 387. Sürgőnyezim Brann N. A. Arad.

T. cz.

Van szerencsém tudatni a n. é. helyi és vidéki közönséggel, hogy **Forray-utca 2. b) szám alatt** 6 év óta fennálló és mindenkor legjobb hírnévnek örvendett **festék- és lakküzletemet**, mint fiókküzletet, saját vezetésem alatt folytatom és ott ugy, mint

József főherczeg-ut 12. sz. főüzletemben, mindenkor a legolcsóbb áron, saját gyártmányu finom olajfestékeket, kitünő ülepdedt kenzét, carbolint, fődölemezeket, mindennemű hintó, butor és bőrlakkokat, csakis elismert elsőrangú bel- és külföldi gyártmányu padlófénymazakat, melyek szagtalanok és egy óra lefolyása alatt száradnak, földfestéket, vegyiterményeket, márványcsiszoló és polirozó szereket, ecseteket, bronzokat, laparanyat, stb. stb. árusítok.

Midőn eddigi szives pártfogásukért köszönetet mondok, kérem azt a jövőben is irányomban tanusítani.

Tisztelettel:

2771

BRAUN N. A.

Videki megbízások postafordultával; — díjtalan csomagolás.

Ugyanott egy boltberendezés olcsón eladó.

Orvosi intézet

nyitva reggel 6 órától este 7 óráig (kivéve d. e. 9—11-ig.)

A közönség rendelkezésére a következő gyógyeszközök állanak:

Villam-fény fürdő:

1. Rheuma, köszvény, ideggyulladások (ischias), oldal s arcfájdalmak, neuralgia, mell s hashártya izzadmányok, fémmérgezések, (higany, zink, ezüst, ólom).
 2. Vértaj (higany s jódkúra segítése), elhízottság, zsírosodott sziv, fehérics vesegyulladás, cukorbetegség.
 3. vérszegénység, idegkimerülés (neurasthenia), idegesség.
 4. Régi bőrbajok, scrophula, bőrfarkas (lupus) gyógyítására.
- A betegség szerint a fényfürdőt hidegvíz-gyógyimód, massage vagy bepakolás követi. Egyszeri használat 1 irt 25 kr., 15 jegy 15 irt.
- Beléző kamarák. (Inhalató)** Gleichenberg, Emis mintára, acut és régi gége, tüdőhurtnál, valamint tüdőtagulatnál, asthmánál. Egyszeri használat 75 kr., 15 jegy 9 irt.
- Hidegvíz-gyógyimód.** Egyszeri használat 60 kr., 15 jegy 7 irt.
- Svéd gymnastica** gyöngült izomzatú reconvalescensek erősítésére, szük mellkasú, valamint szivbajos gyermekek s felnőttek edzésére s munkaképessé tételére.
- Havi díj 10 irttól feljebb az eset minősége szerint.**
Minden beteg saját orvosának utasítása, avagy az én tanácsom szerint részeseül kezelésben. — Minden ténykedés személyes felügyeletem mellett fog történni. 2314

Dr. HECHT A.,

Arad, Templom-utca, Minorita-palota.

Telefon szám 270.

KEFIR TEJ:

kefir gombával erjesztett tej, mely a gyomor falán keresztül gyorsan felszívódik és ez által nagy táperővel bír.

A gyomor és bélhuzamra gyakorolt enyhe izgató hatása által az étvágyat és az anyagforgalmát élénkíti.

Előkelő orvosi vélemények alapján kitűnő gyógytápszernek bizonyult.

2511 Kapható a „Hungária“ kávéházban is.

Sterilizált gyermektej

a legjobb gyermektápszern.

Nélkülözhetetlen oly anyáknak, akik gyermekeiket részben vagy egyáltalában nem táplálják. A csecsemő korának megfelelően higitva. Teljesen bacterium mentes. Az anyatejnek megfelelő alkatrészekből áll. Minden egyes étkezésre való adag légmentesen lezárt palackban sterilizálva, egyszeri táplálásra szolgál. Kezelése egyszerű s a természetes táplálással egyenértékű Prospektust, árjegyzéket, használati utasítást kívánatra bérmentve küldünk.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszerész.

Sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete.

Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

Külön játék és díszmüaru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

Színházi

Versenybazár

a vértanu szoborral szemben.

Bőr pénzerszények	7 krtól,	Szines férfi ingek redős mellel	93 krtól,
Iskola táskák	15 krtól,	Férfi harisnyák parja	8 krtól,
Könyvtartó szíjjak	15 krtól,	Férfi harisnyák kötött p.	14 krtól,
Zsebkések	10 krtól,	Férfi trico alsó ingek	55 krtól,
Ruha és hajkefék	15 krtól,	" " nadrág	50 krtól,
Csont evőeszköz párja	15 krtól,	" vászon nadrág	49 krtól,
Tiszta acél evőeszköz p.	30 krtól,	Női ingek és fűzők	49 krtól,
Bőr dohánytárcza	19 krtól,	Női harisnyák	12 krtól,
Gummi nadrágtartók	15 krtól,	Női keztyűk	15 krtól,
Konty- és oldal-fésűk	5 krtól,	Női fehér gallérok	12 krtól,
Hajcsattok és hajtuk	3 krtól,	Női fehér kezelők	15 krtól,
Bontó és sűrű-fésűk	15 krtól,	Moare selyem-öv minden színben	35 krtól,
Kepez albumok 100 lap.	40 krtól,	Női bőr-övek	30 krtól,
Piaczi vásár táskák		Női trico alsó-ingek	40 krtól,
patent amerikai bőrb.	15 krtól,	Női mosó (voál) kötők	21 krtól,
Legújabb óra szerkezetű felhuzó játékok	40 krtól,	Fél szines szélű zseb-kendő teztja	55 krtól,
4 soros gallér drhja	11 kr.,	Gyermek téli trico	30 krtól,
4 soros kezelő párja	19 kr.,	Gyermek harisnyák	7 krtól,
Férfi ingek sima mellel	85 krtól,		
" " redős mellel	87 krtól,		

Külön játék és díszmüaru osztály 7 és 15 kros árakkal, óriási választékban. És sok ezer elő nem sorolt tárgy: alkalmi ajándékok, toilett czikkek, dessert servicek, moeca garnitúrák, liquer servicek gyertyatartók, kézi kosarak, sétabotok, fényképállványok, fogkefék, mosdószappanok, fali dísztányérok, butor és szőnyegporlók, kézi, fali és japán legyezők, inggombok, stb óriási választékban kaphatók

a színházi versenybazárban 2507

a vértanu szoborral szemben.

Külön játék és díszmüaru osztály 7. 15 kros szabott árakkal.

Alapított 1876.

Városi és megyei telefon 312.

WEINBERGER JÁNOS
cipő áruháza
A „NAGY CSIZMÁHOZ“
ARADON.

Plaküzlet: Temesvár, Jenő főherceg-u. 5.
Világhírű 2509
Triumph-cipő
egyedüli elárúsító helye.

Önkéntes uraknak! Előírással Bakkancsok
nagy választékban megérkeztek!

Nyilvános köszönet egy kiváló szépítőszernek.

Nyilatkozat. Igen tisztelt gyógyszerész ur! Az ön által fel-talált **IBOLYA-CRÉME** kitűnő hatása indított arra, hogy ez uton leghálásabb köszönetemet nyilvánítom. A jó készítményért fo-gadja örökös köszönetemet, mert egy pár nap alatt eltávolította az arczomon lévő összes szeplőimet és májfoltokat, egyuttal biz-tositom, hogy széles ismerős körömben ajánlani fogom.

Bécs, 1899. decz. 5. Kitűnő tisztelettel Marsotky Adél.

Szeplő, májfolt, bíbrós bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot bámulatos rövid idő alatt elmulaszt az egész világon elterjedt teljesen ártalmatlan szer a **Hajós-féle**

IBOLYA-CRÉME

Ára: 1 tégely 50 kr. Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya puder fe-hér, rózsá és crém színben 60 kr.

Hajós-féle- **IBOLYA-TEJ** (Eau de Violette de Hajós.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérilliom és rózsá színében tündöklő varázsos szint kölcsönöz. 1 üveg 50 kr.

Óvakodjunk értéktelen hamisításoktól!

Ibolya-crémem csinos gömbölyű kék dobozban van és törvé-nyes védjeggyel van ellátva. Kapható a készítő és feltalálónál

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

ARAD, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben.

NEUMANN

**férfi-, fiu- és
gyermekruha telepe
ARAD,**

a Fehér Kereszt szálloda mellett.

SZABOTT ÁRAK!

Mérték szerinti megrendelések pontosan eszközöltetnek. 2381

Aki

olcsón akar vásárolni

pontos órát,

aranyeműt

és mindenféle

ékszertárgyakat,

az menjen

Deutsch Izidorhoz

órák, ékszerész Templom-u., Minorita-palota.

Ugyanott tört aranyak, ékszertárgyak és zálogcéndulák megvétetnek. 2508

Okleveles jegyző,

ki a legkomplicáltabb ügyek rendezésére is vállalkozik, napidíj mellett, esetleg végrehajtások eszközölésére is, azonnali

alkalmazást keres.

Czim: Nagy Antal, Elek község.

GILLER RÓBERT

órák és ékszerész

ARAD, Szabadságtér és Simonyi-utca sarkán.

Órák és ékszerek javítása jótállás mellett.
Látásorok nagy raktára.

Továbbá van szerencsém a n. é. közönség tudására adni, hogy a volt Első Aradi Működő-résztől az összes optikai szemüvegeket, orrsíptetőket, barometereket stb. olcsó áron átvettem, a ez által azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy **olcsó áron szolgálhatok optikailag próbált szemüvegeket.**

Ócska aranyat magas áron megveszek vagy becserelek.

Tisztelettel 2752

GILLER RÓBERT,

órák és ékszerész.

☞ Egy tanuló felvétetik. ☜

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

Egyedüli és kizárólagos szőnyegraktár

DOMÁN SÁNDOR

Szabadság-tér 17.

866—1900. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a borosjenői kir. járásbírótság 1899. évi V. 4086. számú végzése következtében dr. Rosenberg Miksa aradi ügyvéd által képviselt Deres-tye Gyula aradi lakos javára, Popu Mileczius drauczi lakos ellen 23 korona 90 fillér s járulékal erejéig 1900. évi július hó 23-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 840 koronára becsült 40 mm. buza, 1 drb. kocsis és 2 drb. lóbol álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a borosjenői kir. járásbírótság 1899. évi V. 4087. számú végzése folytán 23 kor. 90 fillér tőkekövetelés, ennek 1899. évi április hó 7. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 30 kor. 90 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig Drauczon, alperes lakásán leendő eszközölésére 1900. évi október hó 12-ik napjának délelőtti 1/11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107 és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendel-
tetik.

Kelt Borosjenőn, 1900. évi szeptember hó 25. napján.

Bogye Gábor,

kir. bírósági végrehajtó.

2800

2769

STERNA

Arad és vidéke legnagyobb kizárólagos

női felöltők

árúháza

2386

Aradon, Andrásstér.